

FOAIA POPORULUI

Prețul abonamentului:

Pe un an . . . . . 3 fl. (6 coroane).

Pe o jumătate de an . . . . . 1 fl. 50 cr. (3 coroane).

Pentru România 15 lei anual.

Abonamentele se fac la „Tipografia“, soc. pe acțiuni, Sibiiu.

Apare în fiecare Duminecă

INSERATE

se primesc în biroul administrației (str. Poplăcii nr. 15.) — Telefon nr. 14.

Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 a treia oară 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Mișcarea națională.

Cu mare tărie izbucnește azi din nou puterea de viață a neamului românesc.

Dușmanii nostri de veacuri, stau zăpăciți și fără de cuvânt în fața puternicei mișcări naționale, ce se observă în România și care rupe, ca o putere a naturii, toate zăgazurile, toate opreliștele ce 'i-se îngrămădiseră în cei din urmă doi ani în cale.

Ca o lavină de zăpadă din vârful munților, se întinde mișcarea națională și prăbușește toate pedecile și toate scorniturile, ce dușmanii causei naționale le iscodiseră în vremea din urmă.

Nu este azi suflare românească ce nu s'ar simți invigorată și mândră de noul avânt al luptei noastre; nu este om, în toată firea, care nu ar sta uimit și plin de admirație în fața sănătății ce se oglindește în ținuta atât de energică și însuflețită, dar' cu toate acestea serioasă și vrednică a poporului român.

Trebue să fie o forță nesecată de viață în acest popor, trebue să fie un mare simțământ de mândrie și de vrednicie în sufletul său, căci numai astfel se poate înțelege mișcarea avântată, ce a produs-o îngâmfarea maghiară în toate straturile poporului român.

Cele două mari adunări naționale din București au avut o mare isbândă și toată lumea urmărește azi cu îndoit interes

și cu cele mai bune nădejdi lucrarea națională condusă de Ligă și de brava tinerime universitară.

Pe fiecare zi sosesc zeci de scrisori de salutare la adresa comitetului central atât din România, cât și dela noi, pentru tăria, înțelepciunea și căldura cu cari este condusă mișcarea. Aceste sunt semne, cari arată că toți se ocupă de chestia națională.

Toată lumea caută mijloacele, cu cari cauza națională să fie dusă înainte. În mijlocul acestui vârtej de lucrări, comitetul Ligei stă strajă neadormită, grijind, ca Liga să fie ținută la înălțimea chemării sale, în conducerea causei naționale.

Noua mișcare națională are deci cele mai fericite începuturi și toate împrejurările ne îndreptățesc a crede, că sprijinită cu inima și cu fapta, această mișcare are să dea de astă-dată roade bune și fericitoare pentru poporul românesc.

După întrunirile naționale din București, cu isbândă atât de mare, se vor ține altele prin orașele de frunte ale României. Duminecă s'au ținut în Craiova și Ploiești, frumoase și bine reușite adunări de protestare, ear' una se va ține în curând la Iași, în Moldova, apoi vor urma altele. O vie însuflețitoare mișcare se arată peste tot locul și o caldă interesare se vedește față de cauza noastră.

Aceste sunt lucruri, cari trebue să ne înveselească, dar' totodată să ne și încurajeze. Lupta ce frații nostri au

început-o de nou, ne arată, că nu sântem lăsați singuri pradă volniciei asupritorilor nostri. În curând gazetele de frunte din Europa cultă vor scrie despre starea adevărată a causei naționale românești și de nou se vor arăta lumii ticăloșiile maghiare.

Fapt e, că Românii arată din nou lumii, că numai așa poate și trebuie să se deslege cauza națională, cum ei o pretind: *dându-se puțință Românilor de a putea să se desvolte după firea și înclinațiile lor.*

Pentru ajungerea acestui scop trebue să muncim din răspuțeri, să punem umăr la număr și să mergem cu pași siguri și cu curaj în fața și tot înainte.

Sârbii despre visita regelui Carol.

Dr. Polit, fruntașul aliaților nostri Sârbi blică în foaia sârbescă „Branik“ un articol despre visita regelui Carol în Budapesta și legăturile dintre România și Ungaria.

Eată-ce zice el între altele:

„Prietenia între Români și Maghiari nu poate fi sinceră. Față cu politica șovinistilor nostri deșebirile prea sânt înăsprițe. *Mai întâiu ar trebui ca guvernul maghiar să-și schimbe politica față cu naționalitățile, și numai atunci se va pute vorbi despre o prietenie statornică între Români și Maghiari.* Nemulțumirea poporului românesc nu se poate împăca cu politica șovinistilor maghiari.

„Câtă vreme dăinuiesc stările de acum, însuflețirea publicului maghiar pentru regele român n'are să schimbe întru nimic starea lucrurilor între națiunile maghiară și română“.

FOIȚA.

Țiganul cinstit.

„Unde mergi tu măi Țigane?”

Ce ai să știi măi Române,

Io mă duc unde voesc

Se câștig ce-'mi trebuesc.

Pleacă numa'n drumul tău

Io mă duc în drumul meu,

Știi că io sânt om cinstit

Și vrednic de omenit.

„Stăi în loc când îți vorbesc

„Să știi că io nu glumesc,

„Unde mergi, unde ai fost?”

„Că io o c'am știu de roat.

„Dacă-'mi spui și nu mințesti

„Adevărul îl vorbești,

„Atunci cred că ești cinstit

„Și vrednic de omenit.

Auzi Române ce-'ți vorbesc

Acum nici io nu glumesc,

Ci mă jur pe Dumnezeu

Că am fost la nașul meu.

O! ce bin' ne-am ospătat

Carne friptă am mâncat,

Plăcinte împăturate

Frământate numa'n lapte.

Vin, vinars tot îndulcit

A bea nu e de glumit,

Du-te unde ai plecat

Ferește de omul beat.

„O tu cioară blăstemat

„Zici, că tu acum ești beat,

„Ai jurat pe Dumnezeu

„Că ai fost la nașul tău.

„Nașul tău nu e în țeară

„Dus de astă-primăvară,

„Spune Țigan urgisit

„Nici acum nu ai mințit?”

Bine știu că e în țeară

Și doresc se vină eară,

Dar' eu totuși am visat

Că la el m'am ospătat.

„Spune-'mi tu unde-'i găina,

„Ce-ai furat dela vecina,

„N'o mai ține pitulată

„Că-'ți despice capul îndată.

Găina eu am luat

Însă nu o am furat,

Auziam că cărăește

Și gândeam, Doamne ferește

O fi vulpe ori dihor

Tot atât, io să-'l omor,

Iute în tindă intrând

Vulpe, dihor neaflând

Am luat apoi găina

Să-o grijesc pentru vecina,

Bine că o am luat

Altcum o ar fi mâncat.

Din Bucovina. În ședința din 14 Octombrie a. c. a parlamentului austriac a fost deputatul bucovinean *Dr. Popovici* două ori vorbitor la Bucovina. Prin una din întemeierea unei *curți de apel* (tablă) la Cernăuți, ceea ce înseamnă scoaterea Bucovinei de sub epitropia județiară a Galiției.

A doua cere întemeierea de *cursuri românești la pedagogiul din Cernăuți*, care e o școală germană, cum se știe. Aceste propuneri sânt subscrise de toți deputații bucovineni mulți deputați italieni, boemi și croați.

Românii, sântem siguri, vor primi pretenziunea cu bucurie aceste vești.

Lueger despre Ungaria. Întrebat de un gazetar Ungur, primarul Vienei, harnicul luptător *Dr. Lueger* a zis între altele următoarele:

„Eu nu urăsc pe Maghiari, ba am printre ei chiar prieteni buni și dragi mie. Dar stările de lucruri din Ungaria le urăsc și urăsc slăbiciunea, care tolerează astfel de stări. Și pentru hatărul Jidanilor se rabdă toate. Nici la noi nu era altfel. Dar noi am îndreptat lucrurile. Nu crede, însă, cu toate acestea, că eu-s mâncător de Jidani. O, nu, de loc! Noi voim numai ca Jidani să nu fie stăpâni peste toate; noi voim să fim noi stăpâni și astăzi și sântem.

„Uită-te, poziția, ce 'mi-am câștigat-o în orașul meu natal, o datorez numai și numai împrejurării, că am fost cel dintâiu, care am fost verde, cu glas tare, abuzurile pomenite, ear' mai ales, că am vorbit și lucrat și în contra preponderanței Maghiarilor, ce devenea din zi în zi mai nesuferită.

Întrunirile naționale.

(Urmare).

Vorbirea domnului Tamara.

La a doua întrunire, ținută în București la 10 Octombrie c., după dl Disescu a luat cuvântul dl *Tamara*, des aplaudatul student naționalist energic. El a arătat cum a fost osândit pe cale necorectă dl *Balteș*, care dela 1893 până azi mai multe zile a petrecut în temniță decât liber, suferind pentru cauza națională. Cetește apoi un articol din „*Tribuna*” scris despre decorarea lui *Jeszenszky* și invită pe cei adunați, ca protestând, să le arete

Dar' Românul nu glumește
Pe Țigan 'mi-l înfrânțește,
În o baltă îl corlește
Și apoi la drum pornește.

Și Țiganul cătrănit
Din baltă striga răstit,
De nu eram ospătat
Și c'am amețit de beat:

Io de loc te omoream
Tot posdării te făceam,
Dacă te ai fi lăsat
Aici ai fi înecat.

Teodor Borza.

D'ale tinerețelor.

— Schiță de *Popovici-Băndăteanu*. —
(Urmare și fine).

Trei săptămâni David nu s'a întâlnit cu *Hermina*. Într-o Duminică primise o epistolă, în urma căreia Luni dimineața trebuia să plece.

Toată ziua n'a grăit o vorbă. Pe de seară cânta prilej să se scape de mine.

Ungurilor prin fapte — că azi mai mult ca ori-și-când ne alăturăm mai tare la suferințele Românilor ardeleni.

Vorbirea dlui Cancicov.

După dl *Tamara* a vorbit dl *Cancicov*, cunoscut de asemenea ca mare naționalist. Cuvintele înflăcărate ale dînsului au fost un adevărat oleu pe focul spiritelor aprinse de vorbitorii de mai înainte.

Bate vîntul, marea se mișcă cu putere — începe dînsul — să așteaptă furtuni. Marea — poporul românesc, — agitată de vîntul prigonirilor, la cari sînt supuși frații noștri, game cu furie și așteaptă cu nerăbdare sosirea vremilor... Întrunirile noastre vedesc, că furtunile se apropie — au sosit. Causa națională, spre bucuria tuturor, de nou se ridică la înălțimea dorită, unde îi stă așa de bine să fie! Toate acestea, îmi redevine în minte, zilele frumoase de pe timpul „*Memorandului*”, când studențimea cu atîta dispreț a rupt la picioarele ei și a ars steagurile ungurești. Unde e patriotismul acela — care ne încălzia odinioară inima la toți, așa de mult? S'a stins doară? Nu!...

Arată apoi ce mare păcat național s'a făcut cu decorarea lui *Jeszenszky* și zice, că în aceste împrejurări grele toți trebuie să se grupeze în jurul *Ligei*, ca să dea înainte cauza națională.

Vorbirea dlui I. L. Caragiale.

În urmă a vorbit iubitul nostru scriitor, dl *I. L. Caragiale*. El a zis între altele:

Ungurii zic să ne însoțim cu dînsii. — Dar' cum și cred ei în o însoțire sinceră, până când frații noștri plîng sub stăpînirea lor și ne cer ajutor. Ne însoțim; — dar' în schimb pretindem liberarea Românilor ardeleni, și tractarea lor ca o națiune cu drepturile și privilegiile ei. Până atunci, nu!

Roagă apoi pe conducătorii partidelor politice din țeară — ca să nu mestece chestia națională cu politica lor, nici să facă armă de partid dintr'însa. Ea e o chestie mare de existență, care trebuie să ne fie sfîntă înaintea tuturor.

Știți d-voastră, — zice vorbitorul mai departe, — cine poate grăbi deslegarea chestiei naționale?... Liga! ea ne îmbrățișează pe toți Românii la sinul ei, ne privește cu dragoste.

Face apoi un călduros apel către întreaga suflare românească, ca să sară în ajutorul *Ligei*, atît cu banul, cît și cu spiritul.

M'am făcut că nu-l înțeleg și mai virtos m'am pus în cale-i.

„Nu pot”, zise el, vîzînd, că nu-i modru să se scape de mine, „trebuie să o mai vîd, trebuie să-i mai vorbesc.

„La ce folos?” îl întrebai eu după-ce-l privii îndelung.

„N'am astîmpăr, n'am odihnă, trebuie să o vîd, căci nu voiu pute pleca”...

„Bine, vom merge pe ulița ei, va fi pe afară”.

Și aprinzîndu-mi țigara, am plecat luîndu-l de braț.

La poarta *Herminei* nu era nimeni, ear' pe uliță abia se zăria din când în când vre-un om tîind drumul până la vecini. Ne-am preumblat de vre-o două-ori în susul și în josul uliții, dar' când se ne întoarcem acasă, de după colț se ivește *Hermina* în societatea oficerului și a unui domn străin, pe care nu-i cunoșteam.

„O vezi”, îi zisei eu încet. El abia găngăvi două cuvinte, pe care nu le-am

Telegramă dlui Balteș.

Vorbitorii au fost cu toții viu aplaudați. Pentru adunare au sosit o mulțime de scrisori din țeară și străinătate: dela *Pesta*, *Cluj*, *Dej*, *Turda*, *Copand*, *Reghin*, *Brașov*, *Șard*, *Șeulia* etc.

*

După dl *Caragiale*, ia cuvîntul dl *Miculescu*, președintele întrunirii, care vestește, că studenții vor mai ține în Duminică viitoare două întruniri naționale la *Ploești* și *Craiova* și cetește următoarea telegramă, trimisă dlui *Balteș*, din partea cetățenilor capitalei, — și a studențimei:

Martire!

Pornești de nou pe calea ce duce la temniță, și pe care o cunoști în de-ajuns, căci e calea libertății maghiare, construită de cea mai nedreaptă justiție din lume.

Inaugurezi prin suferință desmințirea formală a vorbelor împărătești dela *Pesta*, trimbițitoare de civilizația ungurească.

Noua ta osîndă resimțită, de întreg neamul românesc, va spune în de-ajuns, și nu o mai poate tăgădui nimeni, că orgia dela *Pesta* n'a fost decât o înșelătorie.

Te salutăm martire, și-ți strigăm din capitala României cu glasul convingerii: *Bărbăție* și răbdare, căci ciasul mîntuirii se apropie!

În numele adunării dela 10 Octombrie:
V. Miculescu.

Cu aceste ședința s'a sîrșit.

Întrunirile naționale din Ploești și Craiova.

Pilda dată de cetățenii Bucureșteni au urmat-o până acum două orașe de frunte ale României, *Ploești* și *Craiova* aranjînd mari întruniri de protestare împotriva asupritorilor neamului nostru și peste tot în cauza națională.

În amîndouă locurile aranjatorii de frunte au fost tinerii universitari din București, luînd parte la ele mai mulți dintre ei, dimpreună cu mai mulți cetățeni naționaliști din București. Întrunirile s'au ținut amîndouă Duminică trecută, cu isbîndă mare. În curînd se vor ține întruniri la *Iași* și *Brăila*.

putut înțelege. Deși era pe ceealaltă cărare, când am fost în dreptul lor, *Hermina* ne-a cunoscut, și dîndu-ne „bună seara”, ne-a întrebat de sîntem de mult la preumblare.

N'am răspuns nimic, ear' pe *David* 'l-am strîns de braț, ca să tacă, cu toate-că el sîrmanul, și dacă ar fi vrut, n'ar fi putut scoate nici o vorbă.

* * *

Cînd s'a întors *David*, era toamnă târzie. El însuși mai așezat, stăpîn pe mișcările sale și chibzuit la vorbe, părea îmbătrînit cu ani.

Întîlnindu-ne, ne-am dus pe promenadă.

Iarba îngălbenise și tușișurile rărîte erau pline de vrăbii sburdalnice, care vesele se ciuguliau, apoi repede se lăsa câte una la pămînt, se scîlda lăfăindu-se în nêsip și mulțumită se așeza ciripind pe vr'un arbore sărăcit de frunze tînguindu-se par'că după verdeața și veselia, după podoaba de odinioară a naturii.

Intrunirea din Ploești.

La intrunirea din Ploești au luat parte ca trimiși ai tinerimii din București, domnii *George Tamara, V. Dumitrescu și T. Axente*, ca membri ai comitetului studențesc, precum și din domnii studenți: *N. Simionescu, Al. Antimireanu, Septimiu B. Murășanu, N. Boca, G. Gheorghiu, N. Pîrvulescu, M. Bonescu și Ulvineanu* împreună cu un frumos număr de cetățeni din capitala României, fiind primiți la gară cu mare însuflețire din partea miilor de cetățeni, din Ploești, eșiți întru întimpinarea lor.

Dl *Romanescu* salutându-i, le grăi între altele următoarele frumoase cuvinte:

„Fericită să poate numi aceea țeară, care are o tinerime ce să ști pune cu atâta bărbăție în lucrări mari, grele și serioase. Generația bătrână, care azi numără abia câțiva reprezentanți a suferit mult, și mult a luptat ca să vă lase această țeară frumoasă și liberă. Idealul ei să-l aveți în vedere totdeauna. Azi noi abia mai însemnăm ceva: d-voastră: tinerimea, trebuie să ne luați locul, și însuflețiți, de faptele bătrânilor, să duceți lucrarea mai departe, luptând cu tărie și energie pe viitor pentru intruparea dorințelor tuturor Românilor, ca să fiți vrednici de numele părinților vostri și de recunoștința și lauda generațiunii noastre. Tinerilor! bine a-ți venit în orașul nostru. Fiți bărbați și înainte cu Dumnezeu!“

La aceste calde cuvinte a răspuns dl *Axente*, mulțumind și apoi să puseră în mișcare cu toții, spre mijlocul orașului. Mersul acesta a fost nu impunător marș triumfal. În frunte să aflau mai multe țidule mari purtate în bețe lungi de câte doi elevi, și pe care erau scrise: *Fos Feszenszky, căldul Românilor! Fos Ungurii, sugrumătorii neamului nostru! Trădească neamul românesc unit. Deșteaptă-te române; Murim mai bine în luptă cu gloria deplină, decât să fim sclavi earăși în vechiul nost pământ!*

Apoi urmau muzicile cari cântau una după alta „*Deșteaptă-te Române*“ și *Marsilea*, — după muzică erau studenți cu stindardul în frunte — jur în jur de el, apoi publicul, și chiar în urmă o altă muzică.

Ulițele Ploeștilor erau împodobite cu steaguri naționale. Totul era ceva sărbătoresc, și vrednic de cauza națională!

Astfel au sosit la gimnasiu, în sala căruia s'a ținut întrunirea.

Obosiți de vorbă, ne-am pus pe o bancă, privind tăcuți la câte o frunză galbină și mohorâtă, cum din vocea vremii fără milă deslipită de trunchiu, era mînată deasupra capului nostru pe nesăbuita cale a vîntului.

Oameni erau puțini. Ici-colo câte un bătrân gârbovit, rîzimat de baston, se opria din vreme în vreme, ca să mai privească natura împrejmuitoare, cuprins de gândul, că oare îi este ori nu dat să o mai revadă la anul întinerită.

David făcea cu bătău semne neînțelese pe năsip, ear' eu priviam în toate părțile, fără-ca ceva să-mi poată țintul privirea.

Îi propusei să mergem la un păhar de bere și ne scularăm să plecăm.

Făcînd câțiva pași, zări pe *Hermina* și pe oficer la celalalt capăt al promenazii.

„*E Hermina*“, zisei eu oprindu-mă în loc.

„*Hermina*“, grăi David fără să vrea, cu glasul sec și tresărind.

Vorbirea dlui Romanescu.

În sala gimnasiului, deși e foarte mare, n'au încăput miile de oameni adunați, mare mulțime stătea prin curte și pe uliță.

Adunarea a deschis-o dl *Romanescu*, ca președinte ales și arătat cu pilde din trecut cât de cruzi și neomenoși au fost Ungurii față de noi: cum au tras pe roată pe *Horia* și *Cloșca* în veacul trecut; ce cruzimi au făcut în 1848 și chiar acum.

„Anul trecut la *Mehadica* s'a repetit asemenea casuri — zice dsa. — Pentru-că Români acelu sat pretindeau dela pretor înlăturarea unui primar nevrednic, — el, pretorul a poruncit gendarmilor cel însoțeau să puște în oameni. — 7 au rămas morți, 30 greu răniți — și ce e mai mult familiile lor rămase orfane — date în judecată și osândite.

„Eată pe mâna ce fel de oameni au ajuns frații noștri.

„Se protestăm cu mic cu mare contra uneltirilor ungurești de prigonire contra fraților noștri, și să ne alipim la durerile fraților, ce plîngînd ne cer ajutorul nostru!“

(Va urma.)

Congresul național-bisericesc.

În numărul din urmă am dat o știre, că congresul național-bisericesc al bisericii gr.-orientale din Transilvania și Ungaria, alcătuit din 30 reprezentanți din cler și 60 reprezentanți mireni, aleși din comunele bisericești din întreaga metropolia, s'a întrunit aici și și-a început ședințele. Acest congres se întrunește din 3 în 3 ani și ia în dezbateri trebile de interes pentru întreaga metropolia, în care se cuprind afară de arhidieceasa Ardealului și eparchiile Arad și Caransebeș.

Congresul și-a început lucrările încă în *Mercuria* trecută. De atunci a ținut ședințe în toate zilele afară de *Duminecă*. În ședințele dintăiu s'au verificat deputații, adecă s'a cercetat unde au decurs alegerile după regulă și unde nu. N'a fost întărit din partea congresului deputatul *Dr. Fărcaș* din cercul *Solnocului*, ear' alegerea vicarului *Goldiș* dela *Oradea-mare*, care e totodată deputat în dieta

dela *Pesta* și ține cu cei-ce au făcut legile păgânești, nu a fost întărită. Sinodul episcopilor a fost incredințat să-și deie părerea, că oare *Goldiș* n'a păcătuit împotriva sfintelor canoane. Episcopii chiar azi, *Joi*, au dat judecată, că n'a păcătuit. I-a făcut numai muștrări aspre pentru purtarea lui.

S'au desbătut mai multe rapoarte ale consistorului metropolitan despre cărmuirea metropoliei în perioada trecută, despre starea credincioșilor, despre averea eparchiilor și a comunelor bisericești. Cu durere s'a aflat, că în multe comune credincioșii nu mai țin la cununie bisericească.

S'au făcut mai multe propuneri pentru interesul obștesc al bisericii, să fie caticeți peste tot locul, la școlăle străine, unde sînt copii români, să se facă o rugăminte la *Maiestatea Sa Împăratul*, ca legile păgânești să le scoată din putere, ca cărmuirii să nu-i fie îngăduit a împărți ajutor la preoți de-adreptul, ci archiereilor numai. S'a primit, ca ziua de 16 Iunie 1898 să se sărbăze în toată metropolia ca sărbătoare bisericească, la 25 de ani dela moartea marelui arhieru *Andrieu Șaguna*.

S'a luat hotărîre, ca preoții să fie îndatorați a purta reverendă la slujbele bisericești. S'a desbătut treaba despărțirii ierarhice de cătră *Sârbi*, avînd a se începe încă în multe comune amestecate procesul de despărțire. S'a spus, ca credincioșii să fie cu răbdare, din pricina că procesele acestea sînt gingașe, lipsesc încă dovezile de lipsă ca să se poată începe.

Congresul, condus de *Excelenția Sa Metropolitanul Miron* și episcopii *Popea* și *Mețian*, cu părintească îngrijire s'a ocupat de toate trebile bisericești și școlare, care îi cad în cercul de lucrare după statul organic.

Se crede, că ședințele se vor sfîrși în săptămîna aceasta.

„Da! mai bine să o ocolim, hai pe dincoace!“

David se gîndi câteva clipite, apoi ca și un om, care de mult și-a pierdut voința și puțin îi pasă de ce face, zise: fie“.

„Și nici să n'o mai întîlnești căci, nu e ea de tine“.

N'a zis nimic și am plecat.

* * *

De cu seară se ridicase un vînt năprasnic; încovind copacii de pe la rădăcini și îndărjindu-se, fiindcă nu le putea smulge și cele din urmă frunze, ridica pravul val-vîrtej silind pe oameni să se ascundă în case și să închidă bine ferestrelor, pe care furios le zingîna din țîțnă.

Prietinul meu se preumbla prin chilie. Câte odată venia până la fereastră, și ascultînd șuerul ascuțit și prelungit al vîntului ce răscolea pămîntul, se simțea par'că mai bine și mai ușurat.

Vîntul se mai domolise și noaptea înaintase, dar' el nu stîngea lumina,

Se șterse pe frunte, se răzîmă de masa pe care își ținea cărțile, și începî să cînte cu un glas domol și trăgănat, dar' cu un accent duios și înădușit de o ascunsă durere „De ce nu-mi vii“. Toate dorurile lui ascunse, toate visurile dulci ale lui, toate tainele mistuitoare și toate fantasticele pe deapururi neîmplinite și pierdute erau turnate cu prisosul amarului nesfîrșit în cîntecul, care-l sfîșia, dar' îl mîngăia în cruda lui durere.

Refrenul „De ce nu-mi vii, de ce nu-mi vii“ al ultimei strofe, răsuna lin și sfîșietor, ca strigătul din urmă al unui om uitat în mijlocul pustiei fără hrană și fără apă.

Și ca-și-cum însuși s'ar fi pătruns de glasul seu, scoate fotografia *Herminei*, și privindu-o cu nesăț, cu glasul stins, par'că din inimă smuls îngănă năbușit:

„Pierdută, — pierdută — și cât e de frumoasă“.

„Călimdarul Poporului“.

Am vestit iubiților noștri cetitori, că acum de curând a eșit de sub tipar „Călimdarul Poporului“ pe 1898 și am spus, că el întrece pe toate cele din anii trecuți. Eată cuprinsul bogat și variat al acestui călimdar, pe care îl recomandăm cu căldură iubiților noștri cetitori și tuturor Românilor:

După partea calendaristică urmează informațiuni de obște folos, pe 40 pag.

Partea literară conține:

George Coșbuc, schiță literară, apoi următoarele bucăți ale dragălașului poet:

Nunta Zamfirei, *Noi vrem pământ*, Murșul și Oltul, (poveste din popor), Numai una! (poesie), Sălcia și plopul, (legendă din popor), Rugăminte din urmă (poesii) și alte Poesii scurte.

Glume: Mântuirea steagului, schiță istorică, de *Petru Vancu*.

Urmează: *Ioan Creangă*, schiță literară și următoarele scrieri de Creangă: Povestea unui om leneș, și Oltenii în Iași.

Apoi: Rostiri, zicători, cuvinte:

Th. D. Speranță, schiță și două anecdote de el: Mama Ungurului, și Jidanii și hoții.

George Pop de Băsești, schiță biografică. „Cât de lungă se fie ziua, tot vine noaptea“, de d-na Colomb. „Castelul din Carpați“ de Jules Verne, schiță bibliografică.

Răvașul nostru. Aceasta rubrică, introdusă în anul trecut, s'a dezvoltat într'o adevărată cronică a vieții noastre naționale culturale. Aci găsim toate întâmplările și toate mișcărilor românești petrecute în timpul dela Septembrie 1896 — Septembrie 1897. „Răvașul“ se extinde pe 17 pagini, cu 6 mai mult ca în anul trecut.

În „Economic“ găsim următorii articoli: Despre dări și termine; Asigurarea contra focului și grindinei; Întinerirea pomilor; Povește. Urmează târgurile de peste an.

Ilustrațiuni: Ioan Creangă, George Pop de Băsești, Jules Verne, Iosif Sterca Șuluțiu, † Ioan Hannia, și Dr. C. Luenger.

„Călimdarul Poporului“ se poate procura mai ușor dela librăria „Tipografie“, societate pe acțiuni în Sibiu (Quergasse nr. 15) adăugând la preț (20 cr.) 5 cr. pentru porto.

SCRISORI.

Fapte „patriotice“.

Muerău, 12 Octomvrie 1897.

Onorate dle Redactor!

În comuna *Ciurila* este un notar curat jidan și în comuna *Silvașul-ung*. un domn ungar, cari amândoi într'o conțelegere așa amarnic năcăjesc pe bieții țerani români, încât s'au luat pe un gând cum se zice. Notarul Knol Ignác în primăvara anului c. când era dricul aratului a silit pe bieții români să facă drumul, și au lucrat oamenii o săptămână întreagă; ear' după-ce au isprăvit cu drumul au pornit ploile și mulți dintre ei nu 'și-au putut sēmăna, dar' aceasta n'au fost destul că au rămas mulți fără bucate, ci pe unii cari n'au gătat drumul pe ziua pusă, 'i-a pedepsit foarte aspru. Aceasta în comuna Ciurila. Voinicosul notar într'una din duminecile trecute a avut clacă și după-ce seara au cinat clăcanii după obicei s'au apucat de joc; sēlbăticele de notar privind la joc și avēnd mēnie pe unul dintre jucăuși, numai din sēnin 'l-a trântit la pământ și 'l-a bătut cu genunchii foarte rău. Aceasta drept rēsplată pentru-că 'i-a lucrat bietul om.

Ear' în toamna anului acestuia pe vremea culesului de cucuruz a silit pe oamenii din comuna *Silvaș* de au lucrat o săptămână la drum de nu 'și-au putut oamenii culege cucuruzul la vremea sa; ear' domnul ungar, care are avere cât comuna întreagă, numai se preumblă în sus și în jos pe drum și se desfăta cum îi fac Români drum ca să poată umbla ca pe

masă cu hinteul și cu bicicleta; dar' el nici vorbă nu era ca să ducă barem o peatră în drum.

Acest domn cu numele *Vincenti Károly* e un om atât de rău, încât ar stânge pe Români de pe fața pământului, și vai și amar de acel Român a cărui vită calcă pe locul acestuia. Pe un țeran Român de acolo pentru-că a trecut un bou pe locul lui fără a face ceva pagubă — 'l-a tras 10 fl. Pe un alt țeran Român din comuna *Sēliște* pentru șapte vite 70 fl. și pe mai mulți tot așa. Pe un ficior din comuna *Silvaș* *Stefan Pop*, 'l-a legat cu gendarmii pentru-că acesta fiind bolnav nu 'i-a putut lucra două zile cu care era dator; înzadar s'a rugat bietul ficior de gendarmi ca să nu-l batjocorească, că el va plăti la domn cu bani, căci el e bolnav și nici pentru sine nu poate lucra — n'a folosit nimica, ci toată ziua 'l-a ținut legat.

Nici nu-i mirare, că fac notărășii și domnașii unguri de acestea cu bieții Români, căci în acestea comune ce face notarul e sfânt, apoi judele (primarul) comunal se bagă prin foc dinaintea lui, căci la din contră îl lipsește din post. Așa e și primarul *Vasilie Pop* din *Silvaș*.

Dle redactor! Din acestea poate judeca ori-cine că până unde-am ajuns. Trei comune curat românești susțin pe un notar de jidan și el în loc să se poarte omenește cu oamenii îi bate, îi pedepsește fărădelege, îi injură ca pe corturari.

În comuna *Micuș* un baron a bătut pe un țigan, acesta 'l-a arētat la judecătorie, când a intrat țiganul pe ușa judecătoriei 'l-a prins baronul și 'l-a bătut din nou și aceasta 'i-a fost isprava țiganului. Oare să fi bătut țiganul pe baron ce era?

Vasilie Ciortea.

Vieța și faptele

lui

Stefan Vodă

cel mare și bun, domnul Moldovei

1457—1504

de *George Cătană*, învățător.

(Urmare.)

Dela Dunăre *Stefan* se întoarsă în Moldova; la *Voroneț* zidi biserica sfântului *George*, după-cum promisese sihastrului; ear' icoana sf. *George* ce o avea la sine în toate bătăliile o trimisă în mănăstirea *Zograf* la sfântul munte, și o renouă fiindcă se stricase de timpii furtunoși. Această icoană dimpreună cu două steaguri tot cu chipul sfântului *George*, dăruite de *Stefan* în a. 1492 se află până astăzi acolo. *Stefan* după aceea strinse trupurile celor morți în bătălie și le îngropă în mai multe movile. Pe partea de sus a vălii zidi *Stefan* o biserică numită »mănăstirea Rēboeni« într'u aducerea aminte a celor rēpoși acolo. Această biserică există până astăzi. La această biserică se află o peatră cu o inscripțiune în limba slavă, care sună în următorul mod:

»În zilele binecredinciosului și de *Christos* iubitorului *Domnitor* *Io Stefan* W. cu mila lui *Dumnezeu* *Domn* pământului *Moldovii*, fiul lui *Bogdan* W. în anul ⁶⁹⁸⁴1476 ear' al *Domniei* sale 20 ani curgēnd, s'a ridicat puternicul împērat *Mahomet* cu toate puterile oștirilor, sale ale rēșăritului; încă și *Basarab* W. cel numit *Laiotă*, chemat fiind la rēșboiu,

a venit cu toate puterile pământului, și au venit să robească și să 'i-a pământul *Moldovii* și au ajuns până aici la locul ce se chiamă *Valea-Albă* și noi *Stefan* W. cu fiul nostru *Alexandru*, am eșit înaintea lor aici și am făcut cu dînșii mare rēșboiu în luna lui *Iulie* 26 de zile. Și după voia lui *Dumnezeu* creștinii au fost învinși de păgâni, și au căzut aici multă mulțime de ostași *Moldoveni*. Atunci au luat și a treia parte din pământul *Moldovii* despre aceea lătore. Pentru aceea a binevoit *Io Stefan* W. cu a lui bună vreză de a zidit biserica aceasta în numele arhi-stratigului *Mihail* și spre rugăciunea lui și a *Doamnei* sale *Maria* și fiilor sei *Alexandru* și *Bogdan*, și în aducerea aminte bine credincioșilor creștini, care aici au perit în anul 7004, ear' a *Domniei* lui vrēstă anul 40 curgēnd, luna lui *Noemvrie* în 8 zile«.

Matei Corvinul îndată-ce trecu *Sultanul* *Dunărea*, scrisse *Papei* dela *Roma*, că *Mohamed* fugise din *Moldova* cu mare repejiune, căci auzise planul seu de a veni cu oștiri în ajutorul lui *Stefan*. Ba mai scrisse *Papei* și aceea, că el cu oastea sa în număr de 60.000 de oameni înainte de a ajunge *Domnul* *Moldovii* întră în *Valahia* și puse în locul lui *Laiotă* *Domn* pe *Vlad* *Țepeș*, ce-l avea închis în cetatea *Buda*. Aceasta e drept că oastea sa intrase în *Valahia* sub conducerea lui *Stefan* *Batori*, dar' se unise cu oastea lui *Stefan* cel *Mare*, și astfel acești doi *Stefani* cu oștirile lor alungară pe *Laiotă* *Basarab* și puseră în locul lui pe tronul *Valahiei* pe *Vlad* *Țepeș* pentru a doua oară (1477).

Că amēndoi acești *Stefani* bătuseră pe *Laiotă* și puseră *Domn* pe *Vlad* *Țepeș* și nu numai *Matei* respective *Stefan* *Batori* singur, precum scrisese *Matei* *papei*, o mărturisește și istoricul polon *Dlugosz* când zice: »*Matei* *Craiul* pe *Vladislav* *Dracula* voevodul *Valahiei* ce 'l-a ținut aproape 12 ani, pe lângă el, cu *Stefan* Voevodul *Moldovii* unindu-și oștirile laolaltă, ear' 'l-a pus *Domn* în *Valahia*«. ¹⁾ Asemenea și *Stefan*-cel-*Mare* însuși ne spune aceasta când zice că »am mers eu dintr'o parte și căpitanul regelui *Matei* din ceialaltă și unindu-ne am pus în domnie pe zisul *Vlad* *Dracul* (*Țepeș*), după care acesta îmi ceru să-i las din oamenii noștri pentru pază și pentru-că nu se prea încredea în *Munteni*, și 'i-am lăsat 200 de oameni, și după-ce am făcut aceasta am plecat; dar' îndată se înturnă acel necredincios *Basarab* și ucise pe *Dracul* împreună cu toți ai sei afară de 10«. ²⁾ De aici se vede dar' că *Stefan*-cel-*Mare* după-ce alungă pe *Turci* din *Moldova* spre a pedepsi pe *Domnul* *Valahiei*, căci se unise cu *Turcii* în contra sa, porni dimpreună cu căpitanul regelui *Matei* în contra sa și-l alungară din *Domnie*, punēnd earăși *Domn* pe *Vlad* *Țepeș* pentru a doua-oară. *Vlad* *Țepeș* însē nu se bucură mult de domnie, căci după câteva luni veni *Laiotă* *Bășarabă* cu oaste turcească, ucise pe *Vlad* *Țepeș* și ocupă el earăși tronul.

Va urma).

¹⁾ *Dlugosz*.

²⁾ *Exarhu* *Doc. X. Venetia* 8 *Maiu* 1477.

„Castelul din Carpați“.

— Un roman despre Români. —

În zilele acestea a eșit la „Tipografia“, unde se tipărește și foaia noastră o carte intitulată: *Jules Verne — Castelul din Carpați*, roman din viața poporului românesc din Ardeal, traducere autorizată de *Victor Onișor* — cu o prefață despre Jules Verne — scriitor și scrieri — de *Dr. E. Ddianu*.

Jules Verne e un mare povestitor al fraților noștri francezi. Știe să povestească într'un chip atât de drăgălaș, încât dacă ai luat în mână o carte scrisă de el, nu te mai poți despărți de ea până-ce n'ai isprăvit-o. A scris istorisiri foarte plăcute, dintre cari câteva s'au tradus și în românește, cum e una, în care se povestește despre o călătorie din pământ în lună în 97 de ciasuri; în alta se povestește o călătorie în balon, de unde s'au văzut multe lucruri minunate în locurile cele mai necunoscute ale Africei.

Acest mare scriitor, care scrie mereu și astăzi, a aflat lucru cu cale să scrie în una dintre cele mai frumoase istorii ale lui și despre noi Români din Ardeal. A aflat și viața noastră așa de plăcută, ca să o povestească și să o facă cunoscută la lumea învățată. Căci este lucru știut, că Jules Verne, deși scrie în franțuzește, e tradus și citit în toate limbile culte de pe fața pământului.

Istorisirea lui intitulată *„Castelul din Carpați“* povestește despre o cetate zidită pe un mândru podereiu dela un vîrf de munte din apropierea pasului Vulcan, din munții dela granița de miază-zi ai Ardealului. Cetatea asta a fost zidită cu vr'o șese veacuri mai înainte de un puternic boier din acelea ținuturi. Acolo era lăcașul boierului. Acolo ținea cătane și armadii în vremurile de de mult, când trebuia singur să se apere împotriva ori căror dușmani. Castelul a rămas tot în stăpânirea urmașilor acelu boier până cam pe la anul 1848, când i-s'a stîns vița și sîmînța. Cetatea a ajuns pustie. Toată lumea din ținutul acela credea, că suflet de om nu se mai ține p'acolo. Credeau, că acolo se țin draci și duchuri necurate. Nime nu cuteza să s'apropie la depărtare de câteva miluri de loc.

Intr'o zi ce se întîmplă? Un cioban din Mățești a văzut că ese fum dintr'un hornet dela cetate. Vestea asta s'a răspândit în întreg ținutul. O frică mare a cuprins pe toți locuitorii. Nu știau, ce poate să fie. Nici nu mai cutezau să ese pe la câmp. Toți vorbeau să se mute din apropierea cetății așa de primejdioase, unde nu pot să fie altceva decât draci, cari și-au așezat iadul în aceea cetate. Țigani din satul Mățești, ca cei mai fricoși și mai puțin de loc, s'au și gătit de plecare în alte țări mai liniștite cum ni-i arată icoana alăturată aci, icoană scoasă din *„Castelul din Carpați“* cu îngăduința celor-ce au tipărit cartea în limba noastră. În acest loc nu mai puteau să trăească. Dracii, cari ziua-noaptea pândesc după suflete, puteau să-i ducă în toată clipita.

Povestirea lungă, legată de ființa acestei cetăți, care se credea pustie până la o vreme, e foarte interesantă și plăcută. O pricină, care o face și mai plăcută este, că povestește

din viața poporului românesc din Ardeal. E dar' cu atât mai vrednică să o cetim, pentru-că a scris din viața noastră un meșter scriitor al Francezilor. Cu puterea lui de iscodire a țesut o istorie atât de frumoasă, din care putem trage multe învățături. Pe lângă asta ne mai dă prilej să petrecem câteva ciasuri plăcute, gustând o lucrare dintre cele mai alese, care a știut numai să iscodească mintea unui om. Cartea dac'ai luat-o odată în mână, îți leagă atât de mult luarea aminte, cât te face mereu curios să știi, ceea ce s'a întîmplat mai departe, și nu poți să o lași din mână, până-ce n'ai isprăvit-o de citit.

Istoria aceasta, tradusă de dl Victor Onișor, într'o limbă românească bună, pe înțelesul tuturor, se extinde pe 255—XII. pagini. E tipărită pe hârtie fină, cu litere tare plăcute și cetete și ce e mai mult, că e împodobită cu 26 frumoase ilustrații, lucrute pentru acest roman la Paris. Cartea se poate căpeta la librăria „Tipografia“ aici în Sibiu,

tipărită pe hârtie foarte fină cu 80 cr. Trimisă prin postă cu 5 cr. mai mult.

Nu putem să n'o recomandăm în de ajuns cetitorilor noștri. Îi asigurăm, că n'are să le pară rău de banii, ce-i vor da pe această carte. E rar, când poți să capeti în limba românească o carte așa de bună.

Vorbe înțelepte.

Una la săptămână.

Voința.

Atât avem al nostru: voința; celelalte nu sînt ale noastre. Boala ne răpește sănătatea și viața; bogățiile ne sînt une-ori răpite de cătră putere; puterea spiritului atărnă dela sănătatea trupului. Singurul lucru cu adevărat al nostru e: voința.

Fenelon.

PARTEA ECONOMICĂ.

Lucrări la pomi toamna.

Pomii lăsați în grija sorții aduc ei roade, cât aduc; dela un timp însă încep a da înderēt și per înainte de vreme, Din contră pomii bine îngrijiți o duc îndelungat, răsplătind cu belșug ostenele și cheltuelile, ce le avem cu ei.

Unele lucrări la pomi economii precepuți le sêvîrșesc toamna, când sînt pe gătate cu cele mai multe lucrări economice. Între aceste lucrări se numără: curățirea crăngilor uscate, rărirea peste tot a crăngilor, curățirea scoarței uscate și a muschiului, gunoirea ș. a., cari ar trebui să se facă cel puțin la 3 ani odată, dacă nu se pot face în tot anul.

Uneltele de lipsă pentru îndeplinirea acestor lucrări sînt: un firez, un cosor și o curățitoare de scoarță.

Crăngile uscate se curățesc toate, ear' din cele bune încă se tae cele de prisos. Peste tot coroana pomilor din grădinile noastre este neregulată, prea încărcată și încălțită cu ramuri, printre cari soarele nu poate străbate în timpul verii, pentru a face să se desvolte poamele după recerînță și lemnul însuși nu prosperează, ca atunci când coroana ar consta din crăngi mai puține, cari ar avè sucul și spațul trebuincios pentru a se desvolta în dragă voe. Tăierea crăngilor se face costis, netezindu-se la urmă cu cosorul. Tăetura crăngilor, ce stau în legătură cu trunchiul să fie tocmai lângă trunchiu, a celor mai subțiri chiar acolo unde stau în legătură cu cele mai groase, căci cu chipul acesta apa de ploae, zăpada ș. a. se scurg mai ușor pe pământ fără a pricinul putrezirea altor crăngi

sau a trunchiului. Ramurile groase nu se tae dintr'odată, ci în două sau chiar în trei locuri, pentru-că, tăindu-se dintr'odată, prin greutatea cea mare s'ar despoia și coaje de pe trunchiu sau crăngi, făcînd multă sfricăciune pomului.

Locul tăeturilor mai mari se unge cu o amestecătură făcută din lut și pcură, ear' a celor mai mici cu ceară de altoit. Aceste împiedecă intrarea umezelii în pom și putrezirea lui; de aceea e bine să se repeteze ungera până când tăeturile vor fi pe deplin vindecate.

Rele sînt pentru pomi și mlădițele ce cresc pe trunchiu; aceste încă trebuiesc tăiate toate, începînd dela rădăcină și până unde se începe coroana.

Stricăcioasă e și coaja uscată și muschiul sub care se incuibă tot felul de

vermi și goange. Aceste se înlătură cu ajutorul răzuitoarei de pomi, rămânând numai coaja de culoare verzie, care este îndeplin sănătoasă. Curățiturile aceste e bine să se adune și să se ardă; ear' trunchiul și crângile, astfel curățite, se vor spoi cu o amestecătură, făcută din: baleză de vită, zamă de var și lut, adaugând și sânge și fiere de vită.

Despre gunoarea pomilor am vorbit cu alt prilej. De astădată repetăm, că pământul împrejurul lor se sapă cât ține sub coroană și se gunoeste. Prin lucrările descrise până aici se înosec chiar și pomii bătrâni, ale căror rădăcini putrede și insectele stricacioase din ele încă trebuiesc depărtate.

Devenind scorbuos trunchiul pomilor bătrâni, e bine, să se facă în el alătura cu pământul, o gaură, prin care să se poată înlătura putregaiul.

Regulele pentru iernarea sămănăturilor.

Pentru-ca sămănăturile să ierneze bine, trebuie să se poarte grije de lucrarea cât mai potrivită a pământului. Arătura pentru sămănat să se facă cât mai de timpuriu, ca pământul să se poată așeza înainte sămănatului. Unde e de lipsă, sunt de a se trage brezde anume pentru scurgerea îndeajuns a apei. Adesea se face greșala, că pământul se prea mărunțește prin grăpare și cu chipul acesta prinde scoarță; ceea-ce nu se întemplă așa ușor, rămânând din grăpat bruși mai mici, cari peste iarnă țin tinerilor plante și adăpost.

Cercările au dovedit, că cu cât ajung mai cu putere plantele în iarnă, cu atât mai puțin sufer de ger.

Cea dintâiu recerintă pentru-ca sămănturile să devină în putere este sămănta grea și binedesvoltată. Un învătăat a aflat, că din 100 grăunțe de sâcară, cari au cumpenit 4 grami 25 cgr. (4.25) au perit de ger 13 la sută; din 100 grăunțe cari au tras 3.51 gr. au perit 31 la sută, ear' din 100 grăunțe, cari au avut o greutate numai de 1.71 gr. s'au nimicit prin ger chiar 51 la sută. Din această pildă se poate ușor vedea, cât de lipsă e, ca pentru sămănat să întrebuițăm numai grăunțele cele mai grele.

Dar' nu numai singur sămănta, ci și timpul sămănatului are înțirire hotărâtoare asupra înțiririi sămănturilor. Peste tot trebuie să dăm înțietate sămănatului timpuriu, pentru-ca sămănturile să între mai cu putere în iarnă. Dar' totuși este de a se atrage luarea aminte cu privire la urmările rele, ce le poate avea sămăntura timpurie, mai cu seamă fiind pământul gras și plin de putere; pentru-că cu cât plantele au fost dedate la un traiu mai bun, cu atât s'au expuse mai tare primejdiei de a putrezii și a se strica, fiind acoperite prea înde lungat cu un strat gros de zăpadă.

În cas de a fi cineva împiedecat din oare-cari cauze a-și face sămăntura la timpul cel mai potrivit, trebuie să iee în băgare de seamă regula, ca grăunțele să fie aproape de suprafața pământului; pentru-că de obicei mai puțin sufer de înghețuri sămănturile târzii, făcute mai la suprafață, decât cele ceva mai timpurii, dar' făcute la afunzime.

Prăsirea galițelor.

(Urmare.)

Perioda de creștere.

Animalele se desvoată în 6—8 săptămâni întru aceea măsură, încât nutrire și îngrijirea lor nu se deosebește dela aceea a galițelor bătrâne, deosebi încât privește specialitatea și pregătirea materiei de nutrire; prin urmare cu privire la nutrire și îngrijirea puilor de etatea asta avem să purcedem după cele prescrise la sburătoarele bătrâne. Nu mai avem să dăm și puilor de astă etate mai de multe-ori de mâncare și mai bogat nutreț, decât la cele mai bătrâne și desvoltate.

Ouële vor aduce mai mult și mai în grabă câștig, dacă se vor nutri în timpul creșterii și desvoltării lor corporale bine și conform naturei. Ce neglijem în tinerețe, nu mai putem îndeplini mai târziiu, — axioma asta are aplicare și la prăsirea galițelor. Dacă neglijăm nutrire și îngrijirea galițelor în tinerețe, atunci pierd ouarul sau că acela nu se mai poate desvolta spre a fi capace de funcționare.

Tot așa observăm urmările nutririi rele la desvoltarea carnei și a penelor. Oarele pipernicite în tinerețe nu se mai pot îndrepta nici prin nutrire cea mai bună. Din aceste motive avem să dăm galițelor tinere nutrețul cel mai bun, și să-l îngrijim regulat.

Ca să putem da puilor nutreț destul, fără ca să-l poată mânca înainte lor cele bătrâne, întocmim un aparat anume spre acest scop.

Pe o lăduță simplă cu un coperiș unilateral batem cu cuie lațuri pe partea dinainte, așa de strîns, ca puii să poată intra fără greutate, nu însă și găinile. Lațurile colțuroase sunt 5 cm. depărtare una de alta. Adâncimea lăduței este de 40 cm. înălțimea dindărătul este 30 cm., cea dinainte de 50 cm. Coperișul se poate mișca dinainte cătră îndărăt, ca așa să putem băga nutrețul și apa din sus în ea cătră pârtelele dindărăt. Ori-și-ce ladă (chistă) se poate întrebuița spre acest scop, dacă o străformăm după cele zise. Puii se vor băga în ea cu mare bucurie, unde capătă de mâncare, și prin urmare nu vor fi nici-odată prea flămânde. Tot acest scop îl putem ajunge și cu o corfă împletită, provăzută cu găurile de lipsă pentru curățirea aerului și pentru-ca să poată intra și eși puii, ba și o bute întoarsă și provăzută cu găurile de de lipsă corăspunde pe deplin.

Puii dela găște și rațe să îngrijesc și să se nutresc tot în modalitatea asta, numai că aceia capătă mai multe verdețuri, rădăcini, crumpene, morcovi ș. a. O mâncare de predilecție pentru

găștele tinere sunt urzicile, mărunțite. Rațelor le place mâncare de carne mai mult decât găinilor. Găștele au lipsă de apă curgătoare curată și le priește numai lângă apă și pe plaiuri înverzite.

Puii de curci au între toate sburătoarele mai mare lipsă îngrijire, deosebi n'avem să cruțăm la ei nutrire cu carne și de verdețuri. Puilor curcani le plac deosebi ierburi aromatice, avem să le dăm, pe lângă verdețurile recomandate la găini și arpagic, ceapă și scrinteie și le punem ca beutură, pe lângă lapte și teiă de mintă pipăroasă.

(Va urma.)

Iuliu Bardosy.

„Mercur“.

— Noua societate comercială. —

— Scrisoare particulară. —

Dej, la 11 Octomvrie.

Între împrejurările actuale abia putem înregistra câte o zi de bucurie, sau câte un act săvârșit spre binele poporului nostru, fiindu-ne închisă calea mai pe toate terenele vieții publice, ne-au mai rămas încă unicul teren: terenul comercial, pe care teren har Domnului, inteligența noastră lucră din rășputeri în toate părțile; astfel și la noi în centrul comitatului Suloac-Dobăca în Dej, în 10 Octomvrie 1897 s'a săvârșit un act, care are a servi spre bucuria poporului spre acest comitat.

În ziua amintită s'a ținut în Dej, adunarea generală constituită a societății comerciale pe acții „Mercur“, în care adunare s'a pus baza unei ere nouă pentru publicul român din acest comitat pe terenul strict comercial. Ideea înființării unei societăți comerciale nu a fost nouă, fiindcă încă în anul 1895 a fost sulevată, și pusă la ordinea zilei între unii fruntași din Dej chiar de actualul întemeietor a societății „Mercur“ de dl Simion Rus, secretarul „Someșanei“. În lipsă de sprijin ideea s'a fost abandonat pe un timp oare-care, însă cam prin luna August a. c. din nou s'a reluat.

A întâmpinat multe greutăți din partea unora, cari credeau că nu se va putea realiza. Autorul ideii sprijinit de unii fruntași au pus la cale toate, nu a cruțat nici timp, nici spese de a putea realiza planul. Jertfa nu a fost zădarnică, de oare-ce și-a asigurat prin subscrieri capitalul proiectat.

În 10 Octomvrie societatea s'a constituit cu un capital social de 50.000 coroane, alegându-se în direcțiunea, și în comitetul de reviziune al societății tot bărbați cari sunt gata a aduce ori-ce jertfe în interesul cauzei. În direcțiune sunt aleși domnii: Dr. Teodor Mihali, ca președinte; Simeon Rus, Florian Hatos, Mateiu Pop și Dr. Vasiliu Ramoncsai. În comitet: Ioan Iliș, canonic; Ioan Welle, Augustin Pinteș și Dumitru Făgărășan, ear' de director executiv al societății a fost ales dl Simion Rus, secretarul „Someșanei“ și înființatorul societății, sub a cărui conducere societatea numai prospera poate, fiind în credință, că cel-ce e în stare a întemeia, e în stare și a conduce. De altcum noul director a dat destule dovezi despre capabilitatea, și cunoștințele d-sale și ca secretar al băncei „Someșana“.

Împrotocolându-se firma societății prin tribunalul competent numai decât își va facepe

activitatea. E rindul acum la inteligența din comitatul So'noc-Dobâca să sprijinească societatea luminând poporul, că de unde are a-și câștiga pe lângă prețuri moderate marfă bună, explicând poporului intențiunea ce se urmărește cu întemeierea acestor societăți. Prin întemeierea societății „Mercur“ să vor împărtăși de favoruri toți locuitorii acestui comitat, nu numai cei cu ipotecă, fără și cei fără nici o ipotecă putând cumpăra marfă bună și ieftină.

Sfaturi bune.

Ca cioarele să nu strice sēmēaturilor.

Să face o amestecătură de 10 la sută gudron, 30 la sută petrolu (gaz) și 10 la sută acid fenic, socotindu-se după greutatea și nu după cuprinsul lor. Amestecate la un loc se încălzesc puțin, punând vasul cu ele, în apă caldă și amestecându-se cu un bețigaș de lemn. Apoi după câteva minute de încălzire această amestecătură se pune într'un loc ferit. Un litru din această amestecătură ajunge la 100 klgr. grâu, care, udat bine cu ea și apoi amestecat cu praf de var, este scutit în contra cioarelor, cari în timpul sēmēaturii și după sēmēat se lasă în stoluri făcând mari pagube prin culegerea grăunțelor.

Nutreț sărat pentru vite.

Ori-ce nutreț se dă animalelor nu numai că este mai folositor pentru sănătatea și îngrășarea lor, dar' se și mănă mai cu plăcere, fiind amestecat cu sare. Îndeosebi fēnul plouat, de care e mult în acest an, trebuie sărat dacă e ca animalele se nu facă prea multă risipă în el și ca să fie mai plăcut la mănă. La 100 klgr. de fēn se pot întrebuința 25—30 klgr. sare. Firește sarea e de a se topi în apă.

Se zice că Elvețianii, pe lângă o hrană și îngrijire bună, dau vitelor pușe la îngrășat și multă sare, după-ce s'a adevărit, că un klgr. sare produce 10 klgr. carne. Cu chipul acesta îngrășatul se face mai îngrabă și cu cheltuele mai puține.

Descolorarea buților în cari s'a ținut vinul roșu.

Avēnd a întrebuința pentru ținerea de vin alb un vas, în care până acum s'a ținut vin roșu, sūnt de a se scoate mai înainte materiile de colorare roșie din bute, pentru-că la din contră colorarea vinului alb se schimbă într'un mod neplăcut.

Colorarea roșie se perde prin folosirea de var sau sodă. Folosind var, se spală mai înainte butea cu apă ferbinte, lăsându-se să se scure bine și după aceea punēnd în ea var ars (ca un chilo — după mărimea vasului de curățit) și ceva apă. Apoi se astupă butea, se rostogolește bărbătește și după un ceas sau două spălându-se cât mai bine cu apă curată. Prin

această lucrare colorarea roșie ese și vasul se poate umplē cu vin alb.

Folosind soda în loc de var, se tolesc 2 chilo sodă de rind în 20 litre apă și cu această materie se spală bine părății buții, lăsându-se apoi să se scure. Întrebuințând însă var sau sodă, este neapărat de lipsă să se spele vasul de repetite-ori cât mai temeinic cu apă, pentru-că altfel s'ar putē întâmpla, ca vinul alb să și pearză aceasta într'un mod neobiceiuit, prin materiile alcalice rămase în vas.

Cum se păstrează peste iarnă foile napilor de zahar.

Păstrarea acestor foi se întâmplă în modul următor: cu prilejul scoaterii napilor frunzele se cară într'un loc acoperit și anume se așează frumos în corfe mari, cari conțin cam 60 litre, apăsându-se în ele cât mai bine cu mâinile. După-ce o corfă e plină se duce și se răstoarnă pe pământ, astfel ca foile se fie în tot atâtea grămezi, una lângă alta, câte corfe s'au dus. Aceste foi, în grămejoarele numite — bine îndesate — se țin până-când încetează pășunea de pe câmp. Atunci se dau vitelor, cari le mănă cu plăcere, fără să aibă urmări stricătioase asupra sănătății lor. E drept, că foile mai pe de asupra se vestejesc, dar' înlăuntrul grămejoarelor rămâne un nutreț verde, tot atât de bun și așa zicēnd proaspēt ca și însuși cocianul napilor.

Ferul și pomii roditori.

După mai multă experiență s'a putut constata influența ferului ca îngrășământ asupra culturii pomilor roditori și în special asupra perilor sădiți într'un loc sărac în minerale, în cari pământ, ferul a dat rezultatele cele mai mulțumitoare. Cari peri, în astfel de pământuri aveau o creștere și producțiune slabă, după-ce pământul s'a îngrășat cu fer, au dat fructe de calitate cea mai bună.

Cărăbușul sau gândacul de Maiu.

Se știe, că cărăbușul, ca și larva lui care trăește în pământ aproape 3 ani până-când ajunge insectă perfectă, aduce mult rău agriculturii. De aceea în Franța, mai cu seamă, în fiecare an se iau măsuri serioase pentru stărpirea acestei insecte. În anul acesta prefectul d'Ille et Vilaine, a luat măsuri de a se acorda premii persoanelor cari ar aduce primăriilor din comunele lor, gândacii sau larvele lor, dându-se câte 11 centime de chilogram de cărăbuși sau de larvele lor. Premiuri se va acorda numai pentru cărăbușii vii, ear' nu și pentru cei morți. Această măsură atât de folositoare pentru producțiunea agricolă în Franța, s'a luat de mai mulți ani, aproape în toate departamentele.

De-ale casei.

Împotriva șoarecilor.

Șoarecii pot fi foarte ușor alungați prin frunzele de oleandru.

Uscăm mai înainte frunzele bine. Le zdrobim mărunt, făcēnd din ele praf, apoi, adăgem puțin nășip și presărăm acest amestec în găurile unde se afla șoarecii. Ei nu pot suferi sub nici un chip mirosul acestor frunze și părăsesc îndată ascunzătoarele lor, fără a se mai reîntoarce.

Alămăia ca mijloc de vindecare.

În nici o casă alămăia nu trebuie să lipsească, căci sucul ei are o putere de vindecare foarte mare. Ea vindecă umflăturile, împrăstie ori-ce învirtoșare și face ca să peară negeii, în contra cărora aproape nu este nici un leac, dacă-l legăm cu felii subțiri de alămăie, pe care le reținoim la fiecare 6 ceasuri. Friguri ușoare, îngrămădirea stgelui și alte boli de acestea pot fi înlăturate cu ajutorul limonezii de alămăie. În toate casurile sucul de alămăie este un mijloc de alungare a sudoarei, de curățire, răcorire și vindecare în același timp, deci un leac bun.

Din traista cu povețele.

— Răspunsuri. —

Dlui P. N. primar în F. Afacerile de împărțirea și trecerea averii după moartea cuiva nu se mai țin de slujba primarului. După obiceiul din bătrâni nu ne putem lua. Astăzi sūnt legi deopotrivă pentru întreaga țeară. Cea mai nouă e din 1894. În înțelesul acestei legi notarul comunal sau cercual are să iee inventarul averii rămase, notarul public pertractează inventarul, ear' trecerea o poruncește judecătoria. Starea averii nu se mai cercetează după aceea ce știe primarul sau tutorul orfanal. Avera nemisătoare se află scrisă în cartea funduară, ear' cea mișătoare se scrie la inventar, după-cum spun și dovedesc cei interesați. D-tale să-ți pară bine, că n'ai de lucru cu niște afaceri atât de gingașe. Pentru a ști regula afacerile de moștenire se cere multă cunoștință de legi și drepturi.

Dlui. I. P. în Micdlaca. 1. Dacă cu prilejul căsătoriei ai făcut contract în scris cu socrul d-tale în față de martori, să te fi învoit să se și intabuleze pământurile în cartea funduară pe numele nevestei și a d-tale. Așa numai se câștigă drept de proprietate. Nu înțelegem ce fel de contract 'ți-a făcut notarul, căruie 'i-ai plătit 9 fl. 50 cr. și nu 'ți-a făcut ispravă. Pe notar poți să-l părăști pentru suma asta, dar' nu la judecătoria de cerc, ci la judecătoria comunală. Cu socrul d-tale e bine, dacă te poți împăca, să-ți sub-scrie contractul și să intabulezi cele 2 lanțuri de loc. Dacă nu se învoiește altcum, lasă ca pe un lanț să-și scrie folosința până după moarte. Proprietatea însă să-ți scrie d-tale. La fecior îi poate da ce vrea, aceea nu-i poate porunci nime. Dacă socrul nu se învoiește cu buna, părăste-l să-ți dea ce s'a scris în contractul dintăiu. Dacă prețul celor 2 lanțuri de loc e mai mare de 200 fl., îl părăști la tribunal.

2. Antistia comunală nu poate vinde prundișul D-v., dacă-i vinde, pe banii ce-i capătă trebuie să cumpere altul. Vă puteți plânga la pretură

Știri economice.

Stațiuni pentru încărcat vite. La stațiunile *Sebeșul-săsesc, Miercurea și Seliște*, de pe noua linie ferată dintre Sibiu și Vințu-de-jos, în urma ordinului ministerial, se pot încărca vite pentru transport.

Împrumutul economic a Muntenegrului. Din capitala Muntenegrului, *Cetinje* se scrie, că țara suferă mult din cauza roadei slabe și a boalelor de vite. Astfel statul e silit a lua un împrumut economic de 4 milioane de franci, ca să scutească locuitorii de foamete. Împrumutul se ia dela banca comercială italiană și se va plăti pe rënd, în restimp de 25 de ani.

Boale de vite în Sârbia. În Sârbia fac mari stricăciuni boalele de vite și de porci. Cu deosebire grasează durerea de unghii și de gură în ținutul orașelor *Pirot și Niș*. Aici s'au bolnăvit 2240 de vite. Boala de porci încă se lățește grozav; în orașul *Niș* și în 8 sate mor porcii cu grămada.

Teara-Noastră.

Descrierea Ardealului spre mează-noapte dela *Murăș*

de **Silvestru Moldovan.**

(Urmare.)

Pela *Brad* și în împrejurime portul *Românilor crișeni* ni-se înfățișează astfel:

Portul bărbătesc.

Bărbații au pelerul tuns mai peste tot. Între oamenii peste 40 de ani se află și cu pelerul netuns; ear' la unii bătrâni află și »chică« — peler împletit la partea stângă a capului. — Vara poartă pelerii cu bearta mai lată și ceva încovoiată în sus, cu fir aurit ori șinor întors de 3—4 ori în jurul găvăliei și apoi lăsați ciucuri înderēt. În ținutul dela *Baia-de-Criș* în jos, peleriiile sânt mici în beartă și au formă rotundă — diformă —; vara se poartă mult și pelerii de paie făcute de înșiși țeranii ori cumpărate. Earna poartă căciule de oaie — negre — dar' nu toți.

Cămeșile sânt făcute din pânză, bumbac și foarte rar din giolgiu, cu guler oblu în sus, ori indoit în jos. Gulerul și gura cămeșii e chindisită cu arniciu roșu ori negru, ori și numai cu chindisitură de ață.

Mănecele cămeșii sânt strimte, cu pumnari cusuți frumos în »brănele, sălbănași și ochisorii«. Cuseturile — sălbănașii și ochisorii sânt din arniciu, foarte rar din mătășă, sânt însă și din ață. Cămeșile sânt peste tot simple cu două ori 4 chiotori la grumazi, mai rar sânt cu pături pe piept, mai ales la băieși. Peste cămeși se poartă curele late de piele, (șerpăre) cumpărate din tērg. Peste cureauă poartă bărbații — ales vara — un peptar numit și laibēr, țesut în forme din cânepă ori bumbac.

Laibērul se închiotoră la grumazi și e lărguț — ajungēnd până la șolduri. La guler și pe piept, și are-ori și jur împrejur e laibērul cusut frumos cu »ochisorii«. Peste ismene poartă cioareci de lână cu cusătură simplă, ori cu șinor băgat înlăuntru, și înainte cu »prohab«. Băeșii poartă și cioareci de »habă« împodobii înainte cu șinoare. Cămeșă se poartă mai mult în cioareci și mai rar afară de cioareci.

Atât vara cât și earna poartă bărbații și peptarul de oaie — scurt până la șolduri — parte înfundat, parte desfăcut dinainte în două părți. Vestmēt gros de asupra se

poartă tundra neagră, lungă până la genunchi. În unele locuri tundra e înlocuită cu laibēr ori lecu ori șubă de lână, albă și lungă cam o palmă până aproape de genunchi. Se poartă mai rar și cojoc cu măneci. Tundra și laibērul se închiotoră la grumazi și stau largi pe corp nu strinse.

Încălțeminte folosite sânt opincile cu gurguiu și curele, mai rar »soalele«, un fel de călțuni ce se string lângă picior de o parte cu curele subțiri, apoi cismele, cu deosebire la băeși. În opinci se încălță cu obiele, ear' fluierul piciorului până la genunchi se înfășură cu »înășurături« lungi, țesute din lână, cari apoi se strîng cu curele.

Portul femeesc.

Fetele poartă peler frumos ales pe mijlocul capului și făcut coadă, care atâră pe spate, avēnd în capēt o primură ori pantlică cumpărată din tērg. Pe cap poartă cărpă numită și »năframă« și »chescheneu«. Cârpa e sau albă sau pistriță și legată înderēt, încât un capēt atâră mai lung pe spate. Nevestele poartă pelerul făcut »cosiță«, ori »conciu« ear' pe de asupra poartă învelitoare albă, ori năframă de tērg. Învelitoarea e de giolgiu ori bumbac, mai rar de muselin. Cămeșă femeiască numită »iie« e până la șolduri și este deosebită de poale. La grumazi iia are »gureluș« deoparte și de alta, cusut cu arniciu roșu sau negru în »brănele ori sălbănași«. Gura cămeșii, se închiotoră în două sau în patru chiotori, și e cusută frumos cu arniciu, mai rar cu mătășă.

La coate măneca cămeșii are o cusătură jur împrejur numită »brazi«; măneca se sfirșește în »fodori« cusuți cu arniciu ori de cipcă (dantelă). Peste cămeșă poartă pieptar de piele de oaie frumos cusute, care le ajung până la șolduri. Se mai poartă și »laibēr« de pânză, ori de *misir* (bumbac resucit), care sămēna cu cel bărbătesc. În unle comune poartă laibere de postav.

Peste tot laiberele și peptarele nu stau strinse pe corp, ci mai libere. Pe la mijloc femeile se încing cu brăne de lână, ori cingētori anume făcute. Înderēt se poartă opreg, crătintă ori zadie de lână neagră, ori îndeosebite colorii; ear' dinainte șurț (crătintă) cumpărată din tērg. În apropierea orașelor se poartă mai rar și rochie de carton și de postav, materia căroră se cumpără din tērg. Vestmēt gros de eară femeile poartă: tundra, laibēr de lână ori șubă ca și bărbații.

Femeile mai poartă dar' mai rar, când călătoresc iarna și »glugă« de lână, făcută anume ca un coif și o trag pe cap, încât capul le este scutit de vēnt și ger. Gluga acopere numai capul și atâră cu un capēt pe spate.

De încălțăminte poartă și femeile, cea mai mare parte opinci iarna-vara. Cismele sânt mai rari, precum și ghețele.

La orașe femeile chiar și ale economilor și-au perdut portul românesc și poartă rochii, cămeși scurte orășenesti și pe cap năfrămi ori pălării.

Pe an ce merge industria de casă — în ce privește portul românesc — dă înderēt și nu se mai coasă cu atăta gust estetic.

Portul băieșilor.

Pe când economii poartă un astfel de port cam corcit, pe atunci băieșii, precum am amintit, au port mai de tot străin. Pălării mai fine de pēslă, cămeși întărite de boltă, laiber negru, curea de mătășă cu flori, cioareci strimți de habă cu șinor negru pe cusătură, ear' înainte la prohab cu figuri, cisme cu crețe, unii cu tureci de lac, cusuți de laturi

cu ață galbină cu însemnele băieșilor și alte figuri, călcăie înalte, roc negru de postav fin, iarna cu cuptușală sau blană, unii au »laibere« albe de habă, împodobite cu șinoare late, negre pe la guler și margini.

Acesta e portul bărbaților, ear' femeile băieșilor se poartă asemenea luxurios: pe cap cu năframe de boltă în diferite colorii de peler și mătășă, cari de cari mai scumpe, cămeși subțiri de boltă, pieptare de catifea și mătășă cu flori, unele costum de tot nemțesc, în picioare iarna cisme, dar' cele mai multe ghețe de piele fină și de lac. Iarna poartă femeile bunzi blănite de postav, lungi mai până jos.

Jocul.

Jocul *Românilor crișeni* este simplu. La cei din munți — ca și portul — jocul și-a păstrat mai mult caracterul național românesc. Pe valea *Crișului* se joacă de obicei un fel de *Abrudeană*, dar' afară de aceasta — cu deosebire băieșii — joacă și jocuri străine.

Lăutarii mai peste tot sânt *Români*, cari cântă destul de bine din vioară, fluier, cimpoi, carabiță ș. a. (Va urma).

Taurul primejdios.

— Învețatură. —

Era o vită minunată: avea un gât gros, pept lat, frunte mare, lată, și coarne scurte, puternice, cari erau îndreptate înainte. Îi ziceau »Bodor«.

Stăpânul lui se lăuda mult cu el, zicea, că în comitatul întreg nu e taur așa bun ca al lui, dar' aceea n'o spunea, că la cea mai mică hidăreală turbă și atunci iute se-ți cauți scăparea dinaintea lui. Și el cunoștea însușirea asta a taurului, pentru-că mulți s'au fost plâns, ba chiar și primăria îi poruncise lui *Onisim Mândru* — așa-l chema pe stăpân — să nu se cuteze a-l lăsa singur pe câmp, ba îi dase și sfatul să-i înfășure virful coarnelor, ca să nu facă așa ușor vre-o stricăciune cu ele. »Taurul meu nu face nimărui nimic, dacă îl lasă în pace, zicea *Mândru* lăsându-l fără nici o supraveghere la pășune.

Când avea să meargă la câmp trebuia să treacă to-măi pe la școală. Pe unde mergea, se curăția strada de oameni, bătrâni și copii, cari spăriați de mugetul lui cântau scăpare în curțile apropiate.

Odată stăteau în poarta școlii doi dintre cei mai îndrăzneți școlari *George Pralea* și *Ioan Turcu*, când trecea taurul pe acolo.

»Mă Ioane!«, zice *Pralea* n'ai îndrăsn să treci peste uliță pe dinaintea lui *Bodor* — »Eu să cutez?« — »Tu, da!« — Cu bățul ăsta am să-l lovesc peste bot, bagă numai de seamă!«

Zicēnd acestea alergă iute înaintea taurului și-i dete o lovitură puternică peste bot. Alergă apoi iute în sus, ca trecēnd peste o punte să vină ear' în curtea școlii.

Taurul turbat de lovitura băiatului își ridică coada și răgăind se luă după el. Vēzēnd *Ioan*, că se apropie, începū să strige după ajutor. La strigătul lui eșiră oamenii de prin curți, dar' prea târziu, căci împedcēndu-se de o peatră și căzēnd jos, îl ajunse taurul și străpungēndu-l cu coarnele îl aruncă în aer. Când a căzut ear' la pământ, băiatul era mort.

Și ce s'a întâmplat cu stăpânul taurului, cu *Onisim Mândru*?

Tatăl băiatului l-a dat la lege și fiindcă negrija lui a pricinuit moartea lui *Ioan* prin aceea, că a lăsat fără supraveghere pe primejdiosul taur, a fost osândit la un an temniță și l-ar fi putut judeca și pe trei ani, dar' s'a luat în considerare, că băiatul a întâritat taurul (§. 290 din legea penală.)

Vedeți! Nu lăsați animale primejdioase fără supraveghere, ear' dacă vă vin în cale, ocolii-le!

CRONICĂ.

Redacțional. Cu ziua de azi responsabilitatea pentru redactarea și editura foilor noastre *Tribuna* și *Foaia Poporului* trece în urma reposării regretatului *Ioan Morariu*, asupra dlui *Petru Simtion*, administratorul „Tipografiei“.

Daruri pentru biserică. Ni-se scrie din *Micalaca* (Arad), că episcopii *Gheorghe Mihalcovici*, *Gheorghe Tuduran* și *Gabor Todor*, au dăruit pe seama bisericii o cruce, în preț de 25 fl. Fapta se laudă de sine.

— Ni-se scrie din *Feldru*, că mai mulți credincioși de acolo au făcut frumoase daruri pe seama sfintei biserici. *Vasile Timoc* a dăruit un tabernacul în preț de 50 fl.; *Simeon Steopanul* un rînd de vestminte preoțești în preț de 50 fl.; *George Scridon* a contribuit la renovarea fruntarului bisericii 200 fl.; *Toader Ujuj* a contribuit pentru un clopot 130 fl. și pentru două luminarii 70 fl. Pentru aceste fapte vrednice li-s mulțumitori și recunoscători toți locuitorii din comună.

— O deosebită recunoștință merită și domnii *Gregoriu Banc*, notar cercual și *Toader Scridon*, primar comunal, cari lucră cu un zel neobosit pentru prosperarea școlii noastre confesionale gr.-cat. Nu pot a nu aminti, că sus numitul domn notar și cu ocaziunea examenului din anul școlar trecut, a împărțit premii pruncilor școlari, îndemnându-i astfel spre strguintă în viitor.

Correspondentul.

Necrolog. *Elena Morariu* nasc. *Bobes*, în numele seu și al copiilor *Mariți* și *Octavian*, cu inima frântă de durere aduc la cunoștința tuturor rudeniilor și cunoșcăților, că prea iubitul lor soț și tată *Ioan Morariu*, culegător-tipograf și fost responsabil pentru „*Tribuna*“ și „*Foaia Poporului*“, după scurte suferințe și-a dat nobilul seu suflet în mâinile Creatorului, împărțășit fiind cu sf. *Taine*, *Mărți*, în 7/19 Octomvrie a. c., la 1 oră d. a., în al 33-lea an al etății și 12 al fericitei sale căsătorii. Rămășițele pămîntești ale scumpului defunct se vor așeza spre vecinica odihnă *Joi* în 9/21 Octomvrie a. c. la 3 ore d. a., din *Hechtgasse* Nr. 3, în cimiterul bisericii gr.-or. suburbial-inferior, *Poarta-Turnului*. Fie-i țărîna ușoară și memoria bine cuvîntată! *Sibiu*, în 8/20 Octomvrie 1897.

Jalnica familie.

— *Jalnici*: *Septimia N. R. Danilescu*, *Eva Danilescu*, *Alexandru* și *Clara Danilescu* cu fii, *Bacur* și *Susana Popovici*, *Iuliu* și *Elena Popovici*, inginer, *Emilian* și *Dia Popovici* cu fiul *Cornel* și *Victoria Popovici*, inginer, *Octavian* și *Maria Pop* cu fiul inginer, *Otto* și *Elena Popovici* cu fii, *Virgiliu*, *Valeriu* și *Ersilia Popovici*, au profundă durere de a anunța cruda pierdere a neuitatului lor soț, fiu, frate, ginere cumnat și unchiu *Nicolae R. Danilescu*, inginer hortarnic, inspector silvic, inspector șef al serviciului silvic al armatei române, profesor și fost director al școlii speciale de silvicultură dela *Brănești*, fost director și profesor la școala de agricultură dela *Herestreu*, fost membru în comisia permanentă pe lângă ministerul domeniilor etc. cavalier al ordenelor „*Steaua României*“, „*Coroana României*“ și posesor al medaliei „*Bene Merenti*“. Încetat din viață astăzi în 17 Octomvrie st. n. după o scurtă dar' grea suferință în etate de 48 ani, împărțășit fiind cu sîntele taine. Cortejiul funebru va porni din casele socrilor în

ziua de 19 Oct. n., la 3 ore p. m., spre cimiterul comun din *Hațeg* unde se vor așeza spre odihnă eternă rămășițele scumpului defunct. *Hațeg*, în 17 Oct. n. 1897. Rîgați-vă pentru dînsul!

— *George Șuta*, paroch gr.-cat. român cu *Teresia Fabian* ca părinți, *Maria Șuta* cu *Coriolan Ternovan* ca soră respective cumnat, *Tulia Ternovan* ca nepoată anunță cu inima frântă de durere, ca neuitatul fiu, frate, cumnat și unchiu *Aurel Romul Șuta*, student universitar în drepturi după un morb greu, și-a dat blîndul seu suflet în mâinile Creatorului în 16 Octomvrie la 8 ore seara, în 21-lea an al etății, provăzut cu sîntele sacramente. — Rămășițele pămîntești ale scumpului decedat s'au așezat la 18 Octomvrie 1 oră după amiază în cimiterul bisericii gr.-cat. din *Moftinul-mic*. *Moftinul-mic*, la 17 Octomvrie 1897. Fie-i țărîna ușoară și memoria bine-cuvîntată!

Parastas în amintirea fericitilor Andreiu Șaguna și Emanuel Gossdu s'a ținut *Sâmbătă*, în 2/16 Oct. la orele 9^{1/2}, în biserica catredală gr.-or. din partea *Metropolitului Miron*. Altarul, podelele și bancele erau frumos îmbrăcate în negru. Au fost de față mulțime de deputați congresuali, între cari și episcopii *Popea* și *Mețian*. Cîntările funebre au fost cîntate de corul reuniunii române de cîntări din *Sibiu* și a seminarului teologic.

La temniță. Din *Blaj* ni-se scrie cu datul de 14 Oct. n.: Azi a plecat învățătorul *Crucian Simu* la temnița din *Seghedin*. Preotul *B. Morariu* nu merge încă, de vreme-ce începerea osîndeii i-s'a amînat nu se știe din ce cauză.

Dorim dlui *Simu* curaj în temniță și reîntoarcere sănătoasă între noi!

Congregația comitatului Făgăraș și-a ținut ședința de toamnă în 14 Oct. n. *Românii* au dus o înverșunată luptă contra puternicilor zilei, sbiciuind cu o mulțime de date toate păcatele și volniciile administrației. Dovezile vorbitorilor români au fost atât de zdrobitoare, cât cei cu musca pe căciulă aici n'au mai avut curajul a se apăra.

Obrăsnicie jidovească. Din *Drăguș* ni-se scrie, că jidovul nu atacă numai punga și cîntea, ci chiar și viața deaproapelui seu. Ne dovedesc cele întemplate zilele trecute în *Drăguș*, o comună mare românească din *Țeara-Oltului*. În comuna aceasta s'au așezat, mulțumită slăbiciunii conducătorilor, câteva familii jidovești. Cei veniți cu câteva zdrențe în spinare sînt azi toți proprietari de case și cărcimari. Cărcîma unicului cărcimar român, *Jurcovan*, a fost închisă, pentru-că vezi *Doamne*, acolo s'ar fi sfătuit acei *Drăgușeni* bravi, cari au știut să întîmpine în modul cuvenit pe *Jidanul Krauss Lajos*, când cu alegerea de deputat din anul trecut.

În cărcîma *Jidanului Deutsch* au intrat săptămîna trecută doi *Drăgușeni*. Venind în ceartă, cu cărcîmarul, acesta au luat barda, tocînd pe unul în cap și celuilalt zdrobindu-i falca și rîndindu-l greu și la picior. Cel dintîiu, e între viață și moarte. — *Pedeapsa*, ce va căpîta-o *Jidanul* nu va fi mare, căci e bun patriot și e sprijinit și de jidovital primar comunal. Întemplantarea însă va deschide și mai bine ochii acelor *Români*, cari nu pot încă pricepe, că ce crimă națională săvîrșesc deschizînd ușa străinului.

Cor.

Sfințire de școală. Ni-se scrie: În ziua de 10 Octomvrie s'a ținut sfințirea localului de școală din *Borgo-Rus* în prezența protopopului gr.-or. și a mai multor persoane din loc și jur. Seara a fost petrecere, la care au luat parte persoane notabile din *Bistrița*, pe lângă cele prezente din loc.

Un țeran pentru Ligă. Foile de dincolo scriu, că un țeran cu numele *Domont* a câștigat la loterie 50.000 de lei. De bucurie, țeranul a dat 100 fl. pentru statua ce se va ridica lui *Enache Văcărescu* și a promis, că va da o sumă oare-care și pentru *Ligă* și pentru statua lui *Teodor Vladimirescu*.

Unde n'am ajunge, când boeri cu averi înzecat mai mari ar ave aceeași inimă generoasă românească!

Dr. Lueger la Iași. O știre ni-se trimite din *Iași*. Statul comunal a hotărît a invita pe primarul *Vienei Dr. C. Lueger* la deschiderea noului abator, (loc unde se taie vitele.) *Deschiderea va ține în curînd*. O comisie compusă din doi membrii ai sfatului va umbla în acest scop la *Viena*.

Cum *Iașii* și peste tot *Moldova* mișună de *Fidovi*, bine ar fi ca vizita marelui antisemit să nască și acolo vre-un *Lueger*!

Pensionare. Dl *Ioan Mărgineanu*, major, comandant de piață în *Alba-Iulia*, la cererea sa proprie a fost pensionat, cu titlul de locotenent-colonel.

Adunare învățătorescă amînată. Primim următorul avis la adresa dlor învățători din tractul *Boroșineu*: Adunarea noastră învățătorescă de toamnă, pusă pe 13/25 Octomvrie a. c. în *Cermeiu* din cauză independentă de noi, neputîndu-se ține, se amîna pe mai tîrziu. *Moroda*, la 5/17 Oct. 1897. Pentru presidiu: *Petru Costin*, notarul reuniunii.

Restanță de dare de 3 milioane. În comitatul *Torontal* directorul de finanțe a raportat, că restanțele de dare pe anul acesta pînă acum fac aproape la 3 milioane fl. ce se atribue recoltei slabe și pagubelor ce le-au produs furtunile de ôst timp.

Un dar al împăratului Wilhelm. Împăratul *Wilhelm II.* a dăruit pe seama casei oficerilor dela regimentul de inf. 34 din *Cașovia*, al cărui proprietar este, 333 de cuțite, furculițe și farfurii din argint de *China*. Corpul oficeresc a provăzut toate obiectele cu emblema lui *Wilhelm*. Prima dată se va folosi darul la 17 Octomvrie n., când se va fi rentors la *Cașovia* acel batalion al regimentului, care se afla pînă acum în *Bosnia*.

Notar hoț. *Tribunalul* din *Sátoraj-Ujhely* a osîndit zilele trecute la un an temniță și pierderea oficiului pe notarul comunei *Nagy-Dobra*, *Krajnak Sándor*, pentru mai multe hoții din oficiu. Pertractarea a durat șase zile. Au fost ascultați 110 martori.

Nansen despre Andrée. De curînd, înainte de a pleca la *America*, *Nansen* a fost interviuat de un raportor asupra lui *Andrée*. Celebrul explorator a spus, că el nu ține de îngrijitor faptul, că despre *Andrée* nu s'aude pînă acum nimic pozitiv, e convins, că *Andrée* trăește și că e posibil a sosi la primăvară știri despre el. *Andrée* e aprovisionat cu nutremînt pe trei luni și sigur va pute ieși din eamnă.

Publicațiune despre insinuarea deobligaților la gloate. Pe baza art. de lege XXXVII. ex 1893 sînt toți acei deobligați de gloate, cari sînt exercitați militărește și au servit în armata comună, la marină, la honvezi și în rezerva suplinitoare sau la gendarmerie, precum și aceia, cari nu sînt exercitați militărește, însă prevăzuți cu bilet de recomandare (culoare roză) pentru gloate, obligați a se prezenta personalmente sau a se insinua scripturistice, și încă aceia, cei la Sibiu, competenți, în 29 Octomvrie, la alte locuri competenți însă la 30 Octomvrie c. c. la 8 ore dimineața la casa orașului din loc. Pe calea scripturistică se pot insinua următorii:

- a) aspiranți de oficeri (amploiași) deobligați de gloate;
- b) preoți și duhovnici aparținători de biserică și confesiune recunoscute prin lege;
- c) indivizi deobligați de gloate și aplicați de vre-un institut militar sau honvezi;
- d) amploiași de stat și administrațiune, învățători, servitori de birou, păzitori de carcere, dacă nu se pot prezenta personalmente;
- e) personalul financiar, silvanal, dela căile ferate și vapoare, precum și lucrătorii din fabricile acestor din urmă, în fine personalul serviciului postal și telegrafic;
- f) cari au concesiune pentru călătorie pe mare;
- g) cei deobligați, cari sînt scutiți în vreme de război de sub serviciul de gloate în interesul serviciului public;
- h) acei, cari în ziua de insinuare sînt reținuți într-o cauză familiară sau privată bine legitimată și neamfnabilă a se prezenta personalmente;
- i) bolnavi cari nu se pot prezenta în persoană;
- k) reținuți în carcere de stat sau judecătorească și cei concediați condiționalmente, insinuarea acestora se efectuește prin șeful respectivului institut, în care sînt reținuți sau din care sînt concediați;
- l) acei cari au locuința în Bosnia și Herțegovina.

Insinuările de sub punctele a, b, f, h, i, l se pot efectua prin rudenii sau imputerniciți, verbal sau în scris; ear' cele de sub punctele c, d, e, g, pe lângă intervenția șefului oficiului respectiv. Blanchetul pentru insinuarea în scris se capătă la magistratul orașenesc gratis, orientare pentru umplerea acestui blanchet dă referentul militar și instrucțiunea din dosul tipăriturii. La insinuarea personală se se aducă cu sine documentul militar primit din urmă (document de demitere (Abschied), certificat de repășire, biletul de recomandare și lângă insinuarea în scris se se aceluie acest document. Acei, cari locuiește aici, însă aparțin în țările regale și austriace, sînt asemenea obligați pe lângă modalitățile de sus și în calitatea lor a se insinua — ca și supuși ungari — în zilele amintite. Absentarea nedocumentată dela insinuare se va pedepsi dela 2—5 până 100 fl. sau cu închisoare corăspunzătoare.

Sibiu, în 9 Octomvrie 1897.

Magistratul orașului.

Și-a vîndut nevasta. Un țeran din Arad și-a vîndut zilele acestea nevasta, pe o jumătate de litră de rachiu, unui negustoraș. Femeea a primit cu dragă inimă tîrgul, dar' casul a fost aflat de poliție și impedit. Contra soțului păcătos s'a pornit cercetare.

Cel mai gras copil. În spitalul pentru săraci din Paris e grijit un copil de patru ani, care mereu se îngrășe. La naștere a avut 5 chlgr. De atunci în fiecare lună s'a îngrășat cu 2 chlgr. și acum cântărește deja 60 chlgr.

Intunecime de soare. În 22 Ianuarie 1898 va fi cea mai de aproape intunecime de soare. Se va vedea în Africa, India și China.

Monumentul dela Răsboieni. La 17 Octomvrie v. se va face inaugurarea monumentului dela Răsboieni, făcut prin subscripțiune între bravii oficeri ai regimentului care poartă gloriosul nume al locului, unde Stefan-cel-Mare bătă pe Turci. Monumentul constă din o înaltă piramidă de piatră, în vrful căreia e un imens vultur sfășind un drapel turc. Pe o parte a piramidei e un medalion al lui Stefan-cel-Mare în bronz. Pe altă parte un baso-relief reprezentând un episod din bătălie. Stefan-cel-Mare este călare în mijlocul grozavei lupte. Și acest baso-relief e tot de bronz. Ambele sînt date daltel eminentului statuar, Const. Hegel, autorul frumoasei statui a lui Miron Costin. Programul sîrbărei întocmit de dl V. A. Urechia, președintele asociațiunii subscriitorilor pentru monument, va apărea în curînd. Miniștri de război și de culte vor fi consultați asupra acestui program.

S'a mîncat pe sine! În Stralsund o femeie, Augusta Christensen, s'a legat a posti o săptămână. A fost încuiată într-o odaie, ear' pe cheia ușei s'a pus sigil. Publicul se delecta prin fereastă la spectacolul postirei. În ziua a cincea — ce se vezi? — postitoarea a dispărut fără de urmă și nu s'a mai aflat. Desperatul impresar, voind să mîngăie publicul revoltat, a scris cu litere mari pe ușă: postitoarea a fost așa de flămîndă, că s'a înghițit pe sine însăși!

Cununie. Lucreția Vațian, și Damaschin Medrea, învățător în Ilteu fac cunoscută serbarea cununiei lor care se va săvîrși Duminică la 12/24 Octomvrie 1897, la 3 ore d. a. în biserica gr.-or. română din Baia.

La moderna parfumerie Meltzer din loc se află pe lângă prețuri moderate, tot felul de săpunuri de toaletă, farfum, pudră, perii de dinți și alte articole de acest fel, toate de cea mai bună calitate, precum se poată vedea din inseratul ce publicăm în nrul de azi, și asupra căruia atragem atenția cetitorilor noștri.

Loc deschis. *)

Mulțumită publică.

Pentru acoperirea speselor făcute cu repararea școlii și a coperișului bisericii noastre din Alba-Iulia oraș, în sumă de 90 fl., s'a făcut o colectă în parohie, la aceasta au binevoit a contribui următorii stimați domni: Ioan Cirlea, președintele com. par. 5 fl.; Petru Cirlea, I. epitrop 2 fl. Iosif Cirlea, 2 fl. Antonie Cricovean, II. epitrop 2 fl. Georgiu Albu, administratorul parohiei 1 fl. Iuliu Roșca, învățător-notarul comitetului 1 fl. Dumitru Rada, 1 fl. Stefan Crișian, 1 fl. Toma Pleșia I. Nicolae, 1 fl. Georgiu Rada I. Nicolae, 1 fl. Andreiu Turean, 50 cr. Ioan Câmpean, I. Georgiu 50 cr. George Gerasin, 50 cr. Nicolae Pleșia I. Nicolae, 50 cr. Ioan Pleșia Morariu,

*) Pentru cele cuprinse în rubrica aceasta redacția nu primește răspunderea.

1 fl. Nicolae Turean, 50 cr. Dumitru Eneșel I. Nicolae, 50 cr. Ioan Cricovean, ceasornicar 1 fl. Alexandrina Porumbec, 2 fl. Teodor Medean, 1 fl. Mihăilă Gligorie, 1 fl. George Gergeli, 1 fl. Dumitru Cricovean, 50 cr. Mihăilă Sas, 50 cr. Elena Stancoviciu, 20 cr. Ioan Popa alias Ordeanu, 30 cr. Raveca Stanciu, 50 cr. Florian Rada, 50 cr. Eva Ribiție, 20 cr. Georgiu Sas, 50 cr. Ioan Vințian, 50 cr. Nicolae Luca, 40 cr. Dumitru Mărginean, 30 cr. Nicolae Muntean Cricovean, 30 cr. Avram Buciuman, 50 cr. Stefan Popescu, 50 cr. Anastasie Câmpean, 50 cr. Georgiu Pleșia I. Nicolae, 50 cr. Ioan Cioban, 30 cr. Ioan Petrașiu, 26 cr. Ioan Mărginean I. Petru, 50 cr. Teofil Cricovean, 50 cr. Iosif Grec, 50 cr. George Berbințean, 50 cr. Ioan Miica I. Gligor, 20 cr. Nicolae Eneșel, 30 cr. Dumitru Eneșel I. Sandu, 50 cr. Maria Rada, 50 cr. Georgiu Mărgineanu I. Onnu, 50 cr. Simion Nichimiș, 50 cr. Vasile Crișan, 30 cr. Iuliu Rada, 50 cr. Ioan Pop, 20 cr. Nicodin Serdean, 50 cr; Georgiu Burcută, 20 cr. Teodora Mărginean, 20 cr. Andron Cioban, 40 cr. Dumitru Pleșia I. Georgiu, 50 cr. Georgiu Bărdașiu, 20 cr. Aron Sas, 20 cr. Silvestru Ciubrudean, 30 cr. Petru Drămbărean, 50 cr. Iosif Cirlea I. Ioan, 50 cr. Georgiu Dura, 20 cr. Georgiu Roșu, 20 cr. Pavel Goadă, 20 cr. Georgiu Crișian, 10 cr. Ioachim Ribiție, 20 cr. Ioan Anghel Morariu, 50 cr. Ioan Mărginean I. Ioan, 20 cr. Dumitru Bărdașiu, 20 cr. Clement Popa, 20 cr. Harasim Ilea, 50 cr. Teodor Ciuhat, 50 cr. Antonie Cerasiu, 25 cr. Simeon Berbențian, 30 cr. Dumitru Pleșia I. Toma, 50 cr. Sofia Medean, 50 cr. În total: 50 fl.

Tuturor acestora li-se exprimă și pe această cale cea mai călduroasă mulțumită, pentru marimoasele contribuiri.

Poate fi mîngăiat fostul nostru șef tractual, astăzi așezor consistorial, că sîmînta ce a sîmînat își aduce roadele sale. Dee Dzeu, că tot așa să fie și în viitor!

La însărcinarea omitetului parochial: Alba-Iulia-oraș, 7 Octomvrie 1897.

G. Albu, adm. parochial. Iustin Roșca, notarul com. parochial.

R Î S.

Țeranul și avocatul.

*Cu căciula într-o mîndă și un gâscan la subțioară
Un țeran odinioară.*

*Să întîlni c'un domn cam oacheș dar' nemțește
îmbrăcat.*

— „Domnule! 'i-a zis țeranul, Dumneata ești
„apucat“.

*Și cunoști mai bine legea ca primarul dela sat;
Pentru asta, cu o gâscă am venit să-ți cer
un sfat:*

*Mai an țerț împrumtasem p'un vecin cu
zece lei,*

*Și mergînd la dînsul astăzi să-mi cer băni-
șorii mei,*

„Du-te dracului!“ îmi zise datornicul înrăit“.

— Și tu, ce-ai făcut, țerane?

— „La Dumneata am venit“.

POSTA REDACȚIEI.

G. A. în Babța. „Îndreptarul“ va apărea peste o săptămână.

Ch. B. în Văradia. Ziare sînt: Drapelul, Tim-pul, Epoca, Voința națională, Adevărul, etc. în Bucu-rești. În Iași-Opinia etc. E destul să scrii numele ziarului și orașul.

Pentru redacție și editură responsabil: Petru Simtion. Proprietar: Pentru „Tipografia“ societate pe acțiuni: V. H. Dressnandt.

Călinarul săptămânii.

Zilele	Călinarul vechiu	Călind. nou	Soarele
	Dum. a 19-a d. Ros., gl. 2, sft. 8.	răs. ap.	
Dum.	12 Micii Prov. și Tarach	24 Raf. Arch.	6 44 5 6
Luni	13 Micii Carp și Pavel	25 Chrisant	6 56 5 4
Marti	14 (+) Cuv. Paraschiva	26 Amand	6 58 5 2
Merc.	15 Muc. Lucian	27 Sabina	6 60 5 0
Joi	16 Muc. Login	28 Sim și Iuda	7 2 4 58
Vineri	17 Păr. Osie	29 Narcis	7 4 4 56
Sâmb.	18 S. Ap. și Ev. Luca	30 Claudie	7 5 4 55

Tirgurile din săptămâna viitoare după căl. vechiu.

Duminică, 12 Octomvrie: Cehul-Sălagiului.
Luni, 13 și 14 Octomvrie: Kemer.
Marti, 14 Octomvrie: Buza, Ighiu, tirg de vite în Săsciori, Poiana-sărată.
Mercuri, 15 Octomvrie: Oclandul-Homorodului.
Joi, 16 Octomvrie: Chezdi-Oșorheiu, Iacobeni (2 zile premergătoare tirg de vite), Laslea, Mănărade, Monor, Petriș (com. B.-Năsăud)
Sâmbătă, 21 Octomvrie: Borgo-Prund, Rodna-veche, Deva.

Nr. 1130/1897.

[2068] 2-3

Publicațiune.

În 15 Noemvrie a. c. la 9 ore a. m. se va exarênda pe calea licitațiunii publice moara comunei Mohu cu 3 petri pe periodul dela 1 Ianuarie 1898 până la 31 Decemvrie 1903.

Prețul strigării e 1000 fl.

Condițiunile mai deaproape se pot vedè la subscrisa primărie comunală.

Mohu, la 7 Octomvrie 1897.

Primăria comunală:

I. Piscoiu,
primar.

V. Caraban,
not. com.

„Tipografia“, soc. pe acțiuni, Sibiu.

„Istoria Transilvaniei“

de **George Barițiu.**

Monumentalul op al regretatului nostru istoric: „Părți alese din istoria Transilvaniei pe 200 ani din urmă“, se poate procura de acum

cu preț redus!

Volumul I.

broș. în loc de fl. 4.20 numai cu fl. 2.50, leg. fl. 3.30.

Volumul II.

broș. în loc de fl. 4.— numai cu fl. 2.—, leg. fl. 2.80.

Volumul III.

broș. în loc de fl. 2.80 numai cu fl. 2.—, leg. fl. 2.80.

Opul întreg:

broș. în 3 vol. în loc de fl. 11.— numai cu fl. 6.50 = șese florini și cincizeci cr. v. a. leg. fl. 8.60.

Aceasta carte n'ar fi iertat să lipsească din casa nici unui bun Român.

La „Tipografia“, societate pe acțiuni în Sibiu, se află de vânzare:

Cea mai nouă

Carte de bucate

bucătăriei

române, franceze, germane și maghiare cuprinzând rețetele cele mai bune pentru a pregăti în modul cel mai potrivit ori-ce fel de bucate, delicatose sau beuturi gustoase.

Se vinde cu preț scăzut (dela 2 fl.) acum numai cu 1 fl. v. a. plus 10 cr. porto (20 cr. recomandată.)

Lucru solid, durabil și elegant.

Têmplărie românească!

Subscrisul am onoare a aduce la cunoștința on. public, că am deschis **Atelierul meu de tēmplărie**

SIBIIU,

strada Urezului nr. 6,

unde efectuesc tot felul de mobile d. e.: întocmiri de salon, refector, dormitor și odăi de locuit în ori-ce stil, după desemnuri prescrise sau proprii. Mai departe: executarea lucrărilor la edificii, portale, întocmiri la prăvălii, hotel, cafenele, școale și biserici, altare, amvoane și strane.

Basat pe cunoștința care 'mi-am câștigat-o în străinătate (Germania și Francia) rog. pe on. public pentru binevoitorul lor sprijin și semnez

Cu toată stima

Emil Pētruț, măiestru măsar,
Sibiu, strada Urezului nr. 6.

Primește comande din afară, garantând pentru materialul uscat și pentru o executare elegantă cu cele mai moderate prețuri.

După desemnuri prescrise sau proprii.

IULIU ERŐS,

str. Cisnădiei 3. SIBIIU. str. Cisnădiei 3.

Edificiul băncii „Transilvania“.

Cel mai ieftin izvor de procurare, cel mai mare deposit în toate soiurile. Oroloage, lanțuri de oroloage, giuvaiera, obiecte de aur și argint, cercei, inele, brățare, lanțuri de gât, broșuri, brățare cu orologiu, garnituri și decoruri de masă în aur și argint curat. [1151] 25-38

Obiecte optice! — Atelier bun de orologer.

Comandele din afară se execută prompt și conștientios.

Banca generală de asigurare

„TRANSILVANIA“

ÎN SIBIIU.

fundată în anul 1868

[1482] 20-30

asigurează prelungă condițiunile cele mai favorabile:

- a) în contra pericolului de foc și exploziune clădiri de ori-ce fel, mărfuri, produse de câmp, mobilii etc.
- b) pe viața omului în toate combinațiunile, precum: asigurări de capitale pe casul morții și pentru termine fixate, de zestre și de rente.

Dela fundarea institutului se plătiră:

Despăgubiri pentru daune cauzate prin foc	Sume asigurate pe viață
în a. 1869—1893 fl. 989,031.85	în a. 1870—1893 fl. 808,118.60
în a. 1894 „ 56,333.20	în a. 1894 „ 59,659.—
în a. 1895 „ 50,463.35	în a. 1895 „ 66,862.11
în a. 1896 „ 61,925.11	în a. 1896 „ 81,784.—
Suma fl. 1.157,753.51	Suma fl. 1.016,423.71

2,174.177 fl. 22 cr.

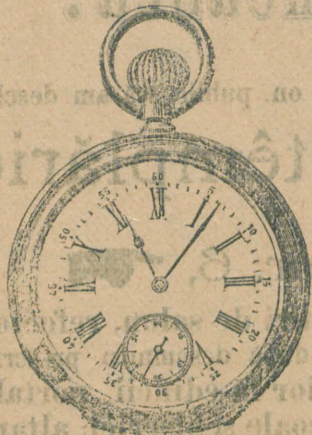
Conform bilanțului pentru 1895 fondurile de rezervă și garanție se urcă la **999.950 fl. 23 cr.**

Prospecte și formulare se dau gratis.

Deslușiri se dau și oferte de asigurări se primesc prin Direcțiune în Sibiu, (Strada Cisnădiei Nr. 5, casa proprie), sau prin Agenturile generale și principale în Brașov (H. Hermann), Cluj și Arad, precum și prin Agenturile speciale în locurile mai însemnate.

Numai fl. 3.50

costă următoarea pompoasă colecție de mărfuri

15 bucăți fl. 3.50.

15 bucăți fl. 3.50.

1 orologiu de buzunar Prima-Anker-Remontoir, umblă precis, cu garanție pe 3 ani:

1 lanț fin panteră imit. de aur;
2 bucăți inel imit. de aur în cel mai nou fason cu similibriant;
2 bucăți nasturi de manșete, aur dublè, cu mecanism;

1 ac drăguț de broș pentru dame;
1 bucată nasturi la piept (chemisets);
3 nasturi Patent pentru guler;
1 ac de cravată foarte fin;
1 învăltoare pentru orologiu anker;
1 oglindă de buzunar în etui;
1 ac pentru blousă, fason aur.

Toate aceste 15 obiecte de lux împreună cu orologiul anker-remontoir costă numai fl. 3.50.

Se expedează ori-cui pe lângă rambursă.

La cas de neconveniență se trimit banii îndărăt așa că pentru cumpărători ori-ce risic e eschis.

Se capătă singur și numai prin firma de oroloage [2104] 1-12

Alfred Fischer,

Viena, I., Adlergasse nr. 12.

Parfumăria Meltzer,

strada Cisnădiei

(Edificiul comandai de corp).

[1873] 3-10

Lucrare după sistem rațional.
Serviciu solid.

Daniel Meltzer jun.,

fabrică de săpun și de lumini,
Sibiin, str. Gușterii nr. 25.

Telefon 54.

„Tipografia“, societate pe acțiuni în Sibiiu.

A eșit de sub tipar:

Călințarul Poporului

pe anul comun

1898.

Anul XIII.

SIBIIU.

Editura și tiparul „Tipografiei“, societate pe acțiuni.

Prețul 20 cr., cu trimiterea pe postă 25 cr.

Prețul 20 cr., cu trimiterea pe postă 25 cr.

Cu șese ilustrațiuni!

Cuprinsul: Călințarul astronomic și bisericesc, cu povește economice pe fiecare lună. — Cronologie pe anul 1897. — Genealogia domitorilor europeni. — Posta. — Corespondența telegrafică. — Raportul între măsurile nouă și vechi. — Scara timbreilor. — Autoritățile bisericești române din Ungaria și Transilvania. — George Coșbuc (schită literară): „Nunta Zamferei“, „Noi vrem pământ“, „Murășul și Oltul“ (poveste din popor), „Nu mai una!“ (poesie), „Sălcia și plopul“ (legendă din popor), „Rugămintea din urmă“ (poesii) și alte „Poesii scurte“. — „Glume“. — „Mântuirea steagului“ (schită istorică) de Petru Vancu. — Ioan Craeugă (schită literară cu portret): „Povestea unui om lenș“, „Oltenii din Iași“, „Rostiri, zicători, cuvinte“. — Th. D. Speranță (schită și două anecdote): „Mama Ungurului“, „Jidani și hoții“. — George Pop de Băsești (biografia cu portret). — „Căit de lungă se fie ziua, tot vine noaptea“, de doamna Columb. — „Castelul din Carpați“ (schită bibliografică) de Jules Verne. — „Răvașul nostru“, cronica întâmplărilor de peste an, de Ioan Scurtu cu următoarele porirete intercalate în text: Iosif St. Șulățiu, Ioan Hannia, Dr. C. Lueger. — Economie: „Despre dări și termine“, „Asigurarea contra focului și grindinei“, „Întinerirea pomilor“, „Povește“. — „Tîrgurile din Ungaria și Transilvania“. — „Tîrgurile din Bucovina“. — „Tîrgurile (bălcirile) principale din România“. — „Inserate“.

Prețul 20 cr., cu trimiterea pe postă 25 cr.

„Tipografia“, soc. pe acțiuni, Sibiiu.

A eșit de sub tipar:

Însoțirile de credit

împreună cu

însoțiri de consum, de vânzare, de vilei, de lăptării etc. și instrucțiunile trebuincioase.

Îndreptare practică

pentru

înființarea și conducerea de astfel de însoțiri de

de **F. W. RAIFFEISEN.**

Edițiunea a V-a.

Traducere autorisată de

Dr. Aurel Brote,

directorul băncii gen. de asigurare m. „Transilvania“

EDITURA

„Reuniunii rom. de agricultură din comitatul Sibiului“, (280 pagini mari).

Cartea costă 80 cr. (cu porto postal 90 cr., recomandată 1 fl.) și se poate cumpăra dela

„Tipografia“,

soc. pe acțiuni în Sibiiu.

La „Tipografia“, societate pe acțiuni în Sibiiu se află de vânzare opul premiat și publicat de „Asociațiunea transilvană pentru literatura română și cultura poporului român“

POVEȘTI DIN POPOR

adunate de

Ioan Pop-Retegeanu.

Acest op, care se extinde pe 216 pagini, cuprinzând cele mai frumoase povești și la urmă o însemnare a provincialismelor, costă numai 50 cr. plus 10 cr. porto.